

Ministerul Finanțelor

RAPORT

**privind situația în domeniul
datoriei sectorului public,
garanțiilor de stat
și recreditării de stat
în trimestrul I al anului
2021**

Chișinău 2021

CUPRINS

CUPRINS.....	2
Lista abrevierilor.....	3
Sumar executiv.....	4
Evoluția indicatorilor macroeconomici.....	5
Datoria sectorului public.....	7
Indicatorii de risc și sustenabilitate stabiliți în cadrul Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2021-2023)”.....	9
Datoria de stat	10
<i>Datoria de stat externă</i>	13
<i>Datoria de stat internă</i>	17
Garanțiile de stat.....	21
Creanțele interne.....	22
Riscurile asociate datoriei de stat la situația din 31 martie 2021	22
Recreditarea de stat	28

Lista abrevierilor

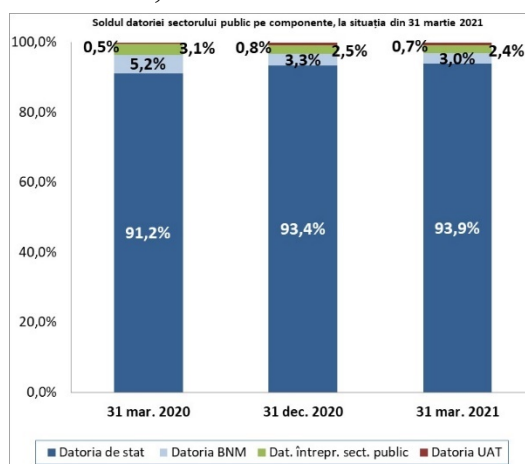
AID	Asociația Internațională de Dezvoltare
ATM	Perioada medie de maturitate
ATR	Perioada medie de refixare
BDCE	Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei
BEI	Banca Europeană de Investiții
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM	Banca Națională a Moldovei
CNY	Yuan Renminbi chinezesc
DDP	Direcția datoriei publice
DMFAS	Sistem de Management al Datoriei și Analiză Financiară
DST (SDR)	Drepturi Speciale de Tragere
FIDA	Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă
FMI	Fondul Monetar Internațional
GBP	Lira sterlină
IP CTIF	Instituția Publică Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe
JICA	Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională
JPY	Yen japonez
MF	Ministerul Finanțelor
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii
OGP AE	Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă
PIB	Produs Intern Brut
UAT	Unitate administrativ-teritorială
UE	Uniunea Europeană
UNCTAD	Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare
VBS	Veniturile totale ale bugetului de stat
VMS	Valori Mobiliare de Stat

Notă: În cadrul documentului dat, totalurile pot devia nesemnificativ de la suma componentelor, urmare a rotunjirii.

Sumar executiv

Drept urmare a analizei privind evoluția datoriei sectorului public, se atestă o creșterea soldului acesteia cu 4,0% la situația din 31 martie 2021 comparativ cu sfârșitul anului 2020, constituind 75 559,9 mil. lei sau 33,2% din PIB-ul prognozat pentru anul 2021. Ca pondere în PIB, datoria sectorului public s-a micșorat cu 2,0 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2020, fapt ce se explică prin ritmul creșterii PIB-ului prognozat pentru anul 2021 într-o măsură mai mare comparativ cu ritmul de creștere a soldului datoriei sectorului public pe parcursul primului trimestru al anului 2021.

Majorarea soldului datoriei sectorului public la situația de la finele trimestrului I al anului 2021 în comparație cu sfârșitul anului 2020 este condiționată în special de majorarea soldului datoriei de stat cu 3 104,6 mil. lei și soldul datoriei directe a UAT cu 1,8 mil. lei. Totodată, soldul datoriei BNM s-a diminuat cu 157,0 mil. lei iar soldul datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public a înregistrat o diminuare de 25,1 mil. lei.

La situația din 31 martie 2021, soldul datoriei de stat a constituit 70 925,3 mil. lei¹, dintre care datoria de stat internă – 44,4% iar datoria de stat externă – 55,6% din total. Majorarea soldului datoriei de stat cu 3 104,6 mil. lei comparativ cu valorile de la sfârșitul anului precedent a fost influențată de finanțarea internă și externă netă pozitivă, dar și de deprecierea leului față de dolarul SUA pe parcursul primului trimestru al anului 2021. Cu toate acestea, soldul datoriei de stat înregistrat la situația din 31 martie 2021 se situează sub plafonul 85 720,2 mil. lei – valoarea precizată a soldului datoriei de stat conform Legii bugetului de stat pentru anul 2021.

La situația din 31 martie 2021, soldul garanțiilor de stat (acordate în totalitate în cadrul Programului de stat “Prima casă”) a constituit 1 313,8 mil. lei sau 0,6% din PIB-ul prognozat pentru anul 2021.

În perioada de referință au fost recreditate mijloace financiare în valoare totală de 481,3 mil. lei și rambursate 169,0 mil. lei. La situația din 31 martie 2021, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați a constituit 5 873,5 mil. lei, dintre care 292,1 mil. lei cu termen expirat.

¹Începînd cu 31.05.2020 soldul datoriei de stat interne se prezintă la valoarea nominală, în conformitate cu prevederile HG nr. 234/2020 "Pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat".

Evoluția indicatorilor macroeconomici

Pentru anul 2021 se estimează că PIB-ul va înregistra valoarea de 227 700,0 mil. lei, înregistrând o majorare cu 6,0 p.p., în prețuri comparabile, față de anul precedent².

Dinamica procesului inflaționist³

Rata inflației în luna martie 2021 a constituit 1,8 % față de decembrie 2020, înregistrând o majorare cu 1,1 p.p. comparativ cu valoarea înregistrată în aceeași perioadă a anului 2020.

Majorarea prețurilor medii de consum a fost determinată de majorarea prețurilor la mărfurile nealimentare și la mărfurile alimentare, cât și de creșterea tarifelor pentru prestarea serviciilor populației.

Rata inflației medii anuale pentru perioada ianuarie-martie 2021 a înregistrat valoarea de 0,8%, ceea ce denotă o micșorare cu 5,6 p.p. față de ianuarie-martie 2020.

Activitatea de comerț exterior⁴

Exporturile realizate pe parcursul primelor trei luni ale anului 2021 s-au cifrat la 712,6 mil. dolari SUA, mai mult decât volumul înregistrat în trimestrul I al anului 2020 cu 5,6%.

Importurile de bunuri au constituit 1 551,1 mil. dolari SUA, volum superior celui înregistrat în trimestrul I al anului 2020 cu 13,6%.

Balanța comercială s-a soldat cu un deficit de 838,5 mil. dolari SUA, fiind cu 21,5% mai mult față de cel înregistrat în trimestrul I 2020.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în primele trei luni ale anului 2021 a fost de 45,9 față de 49,4% în perioada similară a anului 2020.

Politica ratelor

Pe parcursul primului trimestru al anului 2021, Comitetul executiv al BNM a hotărât să mențină rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 2,65 la sută anual, nivel menținut constant din decembrie 2020⁵. Decizia respectivă își propune să susțină relansarea activității economice, urmărind menținerea unei suficiențe de lichidități adecvate și, în special, a trendului ascendent al activității de creditare a economiei reale, precum și de diminuare a costului creditelor bancare.

Rata de dobândă pe piețele internaționale USD Libor pe 6 luni a avut o tendință de diminuare, iar rata Euribor pe 6 luni de majorare pe parcursul primului trimestru al anului 2021. Astfel, valoarea medie pentru luna martie 2021 a ratei Euribor pe 6 luni a constituit -0,516%⁶, fiind cu 41,4 la sută mai mare decât valoarea medie din luna martie 2020. Valoarea medie a ratei USD Libor pe 6 luni

² Sursa: Calculele preliminare ale prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anul 2021 elaborată de Ministerul Economiei și Infrastructurii.

³ Sursa: Biroul Național de Statistică.

⁴ Datele referitoare la export (FOB), import (CIF) de bunuri sunt preluate de la Biroul Național de Statistică.

⁵ Sursa: Comunicate de presă privind deciziile de politică monetară, www.bnm.md

⁶ Sursa: <http://www.euribor-ebf.eu/euribor-org/euribor-rates.html>

pentru luna martie 2021 a înregistrat 0,20127%⁷, fiind cu 79,1 la sută mai mică comparativ cu valoarea medie lunară din luna martie 2020. Aceste rate de referință sunt cel mai des utilizate de creditori pentru împrumuturile de stat externe acordate Republicii Moldova, purtătoare de rată flotantă a dobânzii.

Piața valutară (ratele de schimb)

Cursul de schimb oficial al monedei naționale înregistrat la sfârșitul lunii martie 2021 a marcat o depreciere de 4,6 la sută atît față de dolarul SUA, iar față de moneda Euro–0,01 la sută, în termeni nominali, comparativ cu situația de la finele anului 2020.

Indicatorii bugetului de stat

La situația din 31 martie 2021, veniturile bugetului de stat au înregistrat valoarea de 10 529,1 mil. lei, ceea ce constituie o majorare cu 12,9 la sută comparativ cu perioada similară a anului 2020. Cheltuielile și active nefinanciare ale bugetului de stat, au înregistrat o majorare cu 15,4 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent, atingînd valoarea de 11 827,7 mil. lei. Soldul bugetului de stat a înregistrat un deficit de 1 298,6 mil. lei, ceea ce constituie 9,3 la sută din valoarea aprobată pentru anul 2021.

⁷ Sursa: http://www.wsjprimerate.us/libor/libor_rates_history.htm

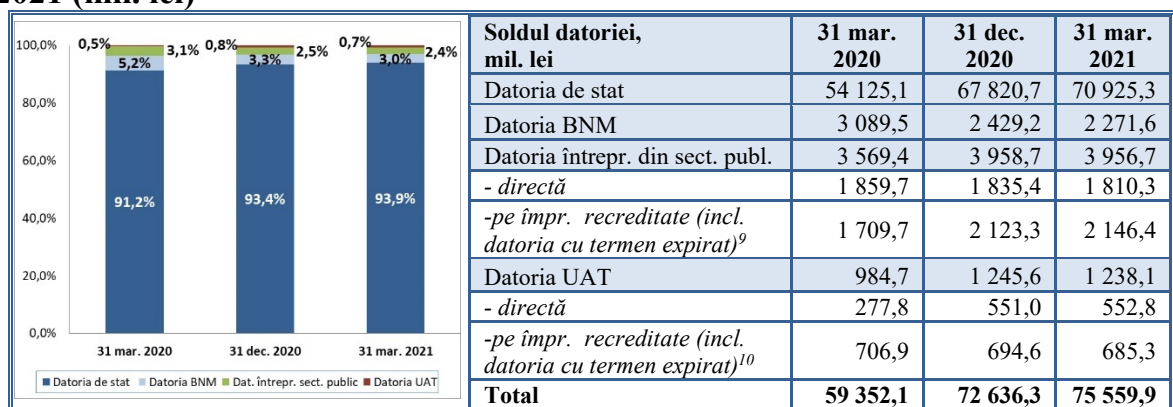
Datoria sectorului public

La situația din 31 martie 2021, soldul datoriei sectorului public⁸ s-a majorat cu 2 923,6 mil. lei sau cu 4,0% comparativ cu sfârșitul anului 2020 și a constituit 75 559,9 mil. lei.

Conform datelor privind PIB-ul prognozat pentru anul 2021, ponderea datoriei sectorului public în PIB, la situația din 31 martie 2021, a constituit 33,2%, înregistrând o majorare cu 2,0 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2020 și cu 4,3p.p. comparativ cu 31 martie 2020.

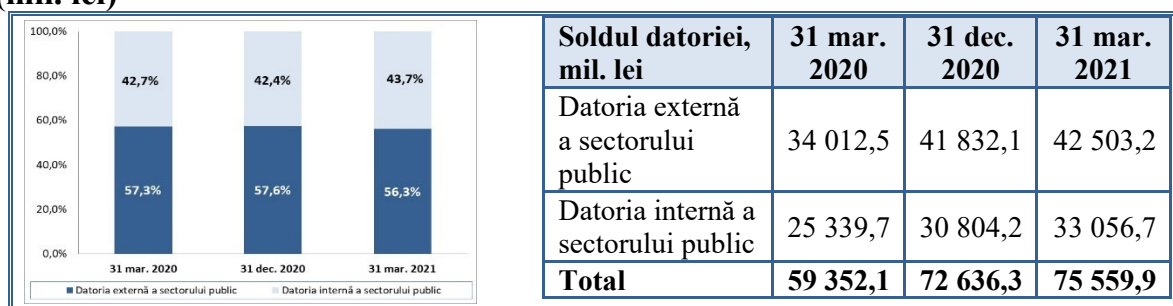
Evoluția datoriei sectorului public pe componente se prezintă în cele ce urmează.

Evoluția datoriei sectorului public, pe componente, 31 mar. 2020–31 mar. 2021 (mil. lei)

Majorarea soldului datoriei sectorului public la situația de la finele trimestrului I al anului 2021 în comparație cu sfârșitul anului 2020 este condiționată în special de majorarea soldului datoriei de stat cu 3 104,6 mil. lei și soldul datoriei directe a UAT cu 1,8 mil. lei. Totodată, soldul datoriei BNM s-a diminuat cu 157,6 mil. lei iar soldul datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public a înregistrat o diminuare de 25,1 mil. lei. Similar anilor precedenți, datoria de stat continuă să înregistreze ponderea majoră în totalul datoriei sectorului public (93,9%).

Evoluția soldului datoriei sectorului public, pe surse, 31 mar. 2020 – 31 mar. 2021 (mil. lei)

⁸ Soldul datoriei sectorului public se compune din datoria de stat, datoria BNM și datoria direct contractată a întreprinderilor din sectorul public și UAT-ilor, cu maturitatea ≥ 1 an

⁹ Datoria întreprinderilor din sectorul public și a UAT-ilor pe împrumuturile recreditate nu se include în datoria totală a sectorului public din motiv că acestea sunt deja incluse în datoria de stat (externă).

¹⁰ Datoria întreprinderilor din sectorul public și a UAT-ilor pe împrumuturile recreditate nu se include în datoria totală a sectorului public din motiv că acestea sunt deja incluse în datoria de stat (externă).

La situația din 31 martie 2021, datoria externă a sectorului public a constituit 2 360,2 mil. dolari SUA (echivalentul a 42 503,2 mil. lei), sau 56,3% din soldul datoriei sectorului public, iar datoria internă a sectorului public a constituit 33 056,7 mil. lei (43,7%). Pe parcursul trimestrului I al anului 2021 datoria sectorului public s-a majorat fiind influențată de creșterea datoriei externe a sectorului public, care a înregistrat o evoluție ascendentă de 1,6 la sută, dar și de creșterea datoriei interne a sectorului public înregistrând o evoluție de 7,3 la sută.

La situația din 31 martie 2021, în structura datoriei directe a UAT se evidențiază ponderea majoră a datoriei în monedă națională – 58,3%, majorându-se cu 0,1 p.p. față de finele anului 2020 și cu 45,3 p.p. față de trimestrul I al anului 2020, iar 86,5% din datoria directă a UAT o reprezintă datoria purtătoare de rată flotantă a dobânzii, cu 0,1 p.p. mai mult decât la finele anului 2020, și cu 12,7% mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent. Totodată, 18,7% din totalul datoriei directe a UAT urmează să ajungă la scadență în decurs de un an. La situația din 31 martie 2021 garanțiile emise de UAT în favoarea creditorilor externi, pentru împrumuturile direct contractate, au constituit 564,0 mil. lei. Garanțiile interne emise de UAT pe împrumuturile recreditate au constituit 251,6 mil. lei.

La situația din 31 martie 2021, în structura datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public, se evidențiază ponderea majoră a datoriei în monedă națională – 65,0%, micșorându-se cu 0,1 p.p. față de finele anului precedent și cu 8,3 p.p. față de finele trimestrului I ale anului 2020, iar 82,0% din datoria directă a întreprinderilor din sectorul public o reprezintă datoria purtătoare de rată flotantă a dobânzii, mai puțin cu 0,2 p.p. decât la finele anului precedent și cu 12 p.p. comparativ cu finele trimestrului I 2020. Totodată, 46,3% din totalul datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public urmează să ajungă la scadență în decurs de un an.

La situația din 31 decembrie 2021, soldul datoriei întreprinderilor de stat și întreprinderilor municipale pe împrumuturile recreditate constituie 2 146,4 mil. lei, majorându-se față de sfârșitul anului 2020 cu 23,1 mil. lei ce constituie o creștere de aproximativ 1,1%. Creșterea soldului este condiționat de fluctuațiile cursului valutar.

În ce privește arieratele la împrumuturile entităților sectorului public acestea au înregistrat la 31 martie 2021, valoarea de 143,5 mil. lei, fiind formate în totalitate din arieratele la împrumuturile interne ale întreprinderilor din sectorul public. Comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2020, valoarea arieratelor la împrumuturile interne s-a micșorat cu 6,3 mil. lei sau 4,2%, iar comparativ cu trimestrul I al anului 2020, s-a diminuat cu 17,4 la sută. Arierate la împrumuturile externe ale sectorului public nu au fost înregistrate.

Indicatorii de risc și sustenabilitate stabiliți în cadrul Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2021-2023)”

În conformitate cu prevederile Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2021-2023)”, pe parcursul primului trimestru al anului 2021, au fost monitorizați indicatorii de risc și de sustenabilitate ai datoriei de stat. La situația din 31 martie 2021, valorile înregistrate se încadrează în limitele stabilite și nu produc riscuri adiționale asupra stabilității macroeconomice a țării, cu excepția indicatorilor *ponderea datoriei de stat scadentă în decurs de 1 an în totalul datoriei de stat*, fiind cu 2,6 p.p. mai mult comparative cu valoarea maximă aprobată și *VMS emise pe piața primară scadente în decurs de un an*, fiind cu 4,4 p.p. mai mult comparativ cu valoarea maximă aprobată conform Programului. Acest fapt se datorează emisiunii pe parcursul anului 2021 în volume mai mari a VMS preponderent pe termen scurt în legătură cu cererea pe termen scurt din partea investitorilor pentru VMS.

Parametrii de risc și sustenabilitate aferenți datoriei de stat la situația din 31.03.2021

	Valori pentru perioada 2021-2023	Valoarea înregistrată la 31.03.2021
Parametri de risc		
Datoria de stat scadentă în decurs de un an (% din total)	15% - 25% (maximum)	27,6%
Datoria de stat internă (% din total)	35% (minimum) - 50%	44,4%
Datoria de stat într-o anumită valută străină (% din total)	20% - 40% (maximum)	32,2%
Datoria de stat cu rata dobânzii variabilă (% din total)*	25% - 40% (maximum)	39,2%
VMS emise pe piața primară scadente în decurs de un an (% din total)	70% - 85% (maximum)	89,4%
ATM pentru VMS emise pe piața primară (ani)	1,2 (minimum) - 2,0	0,9 ani
Parametri de sustenabilitate		
Serviciul datoriei de stat (% în raport cu veniturile bugetului de stat)	≤ 10%	2,6%

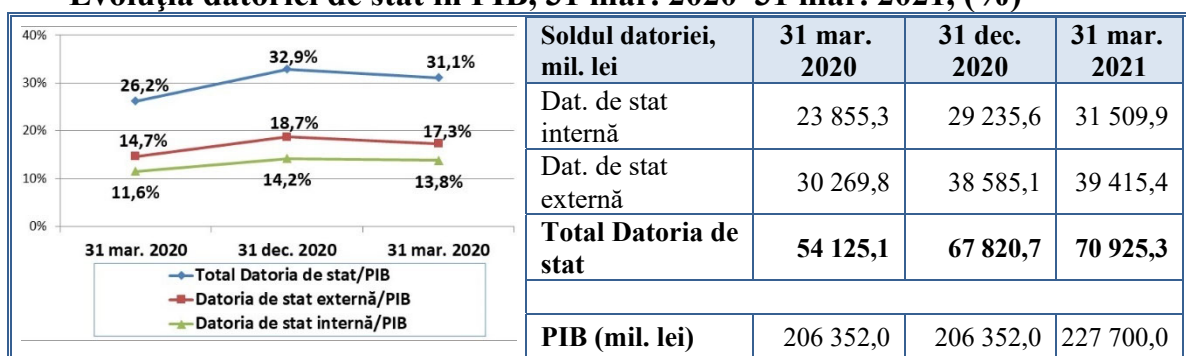
* În contextul analizei riscului ratei de dobândă, datoria de stat internă cu maturitatea de până la un an și purtătoare de rată a dobânzii fixă (VMS 91 zile, 182 zile, 364 zile) va fi atribuită la categoria datoriei cu rata dobânzii flotantă, întrucât din cauza maturității reduse aceasta va fi refinanțată în fiecare an la condiții noi de piață, fiind supusă riscului ratei de dobândă.

Datoria de stat

La situația din 31 martie 2021, soldul datoriei de stat a constituit 70 925,3 mil. lei, majorându-se cu 3 595,1 mil. lei¹¹ (sau cu 3 104,6 mil. lei în valori comparabile) sau cu 4,6 la sută față de sfârșitul anului 2020, fiind influențat de majorarea soldului datoriei de stat externe cu 830,3 mil. lei și de majorarea soldului datoriei de stat interne cu 2 764,84 mil. lei (sau cu 2 274,3 mil. lei în valori comparabile). Majorarea soldului datoriei de stat a fost condiționată de finanțarea internă netă pozitivă a VMS emise pe piața primară pe parcursul primului trimestru al anului 2021, precum și finanțarea externă netă pozitivă și de evoluția cursului de schimb al monedei naționale în raport cu dolarul SUA.

Conform datelor privind PIB-ul prognozat pentru anul 2021 ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 martie 2021, a constituit 31,1%, înregistrând o micșorare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2020 cu 1,8 p.p.

Evoluția datoriei de stat în PIB, 31 mar. 2020–31 mar. 2021, (%)

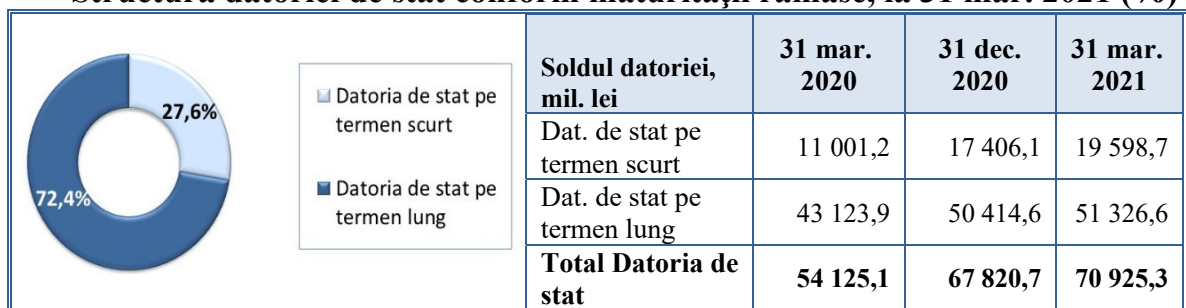

Soldul datoriei, mil. lei	31 mar. 2020	31 dec. 2020	31 mar. 2021
Dat. de stat internă	23 855,3	29 235,6	31 509,9
Dat. de stat externă	30 269,8	38 585,1	39 415,4
Total Datoria de stat	54 125,1	67 820,7	70 925,3
PIB (mil. lei)	206 352,0	206 352,0	227 700,0

Structura datoriei de stat poate fi analizată prin prisma a patru aspecte, cum sunt: maturitatea, valuta, rata dobânzii și instrumente ale datoriei.

1) Structura datoriei de stat conform maturității rămase reflectă intervalul de timp în care plățile ajung la scadență. Datoria de stat pe termen scurt se situează la nivelul de 27,6 la sută, ceea ce înseamnă că mai puțin de o pătrime din soldul datoriei de stat urmează să ajungă la scadență în decurs de un an. Datoria pe termen lung constituie 72,4 la sută din portofoliul datoriei de stat, cele mai lungi perioade ale maturității fiind caracteristice împrumuturilor de stat externe și valorilor mobiliare de stat emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat.

Structura datoriei de stat conform maturității rămase, la 31 mar. 2021 (%)

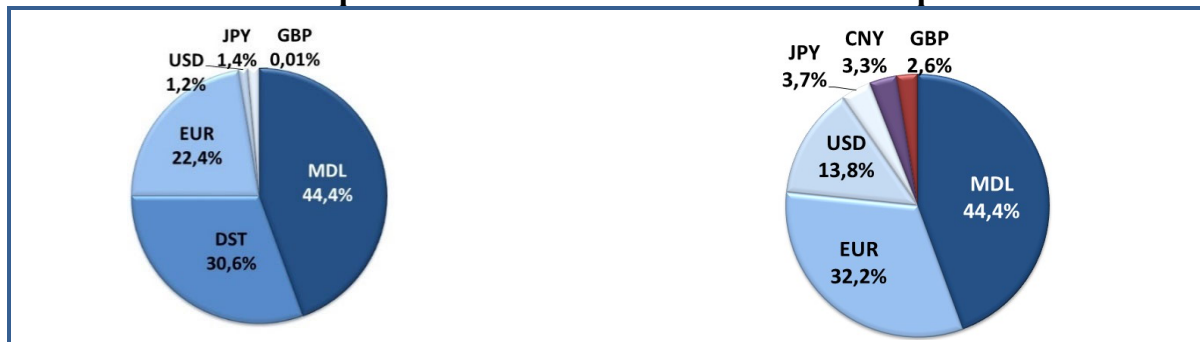
¹¹Pe parcursul raportului datele și analiza sunt elaborate reieșind din soldul datoriei de stat interne la valoarea nominală.

2) Potrivit structurii pe valute a datoriei de stat, ponderea majoră îi revine datoriei de stat interne în Lei moldovenesci – 44,4%, urmată de împrumuturile de stat externe denominate în coșul valutar DST cu 30,6%. Următoarele poziții sunt ocupate de Euro – 22,4%, Yenul japonez – 1,4% Dolarul SUA – 1,2% și Lira sterlină – 0,01%.

Structura datoriei de stat, pe valute, la 31 martie 2021,

fără descompunerea DST

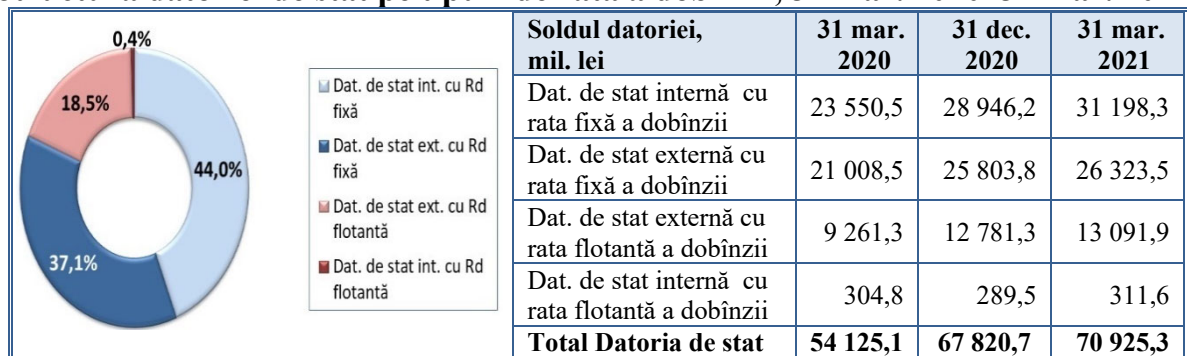
cu descompunerea DST

În structura datoriei de stat pe valute, cu descompunerea coșului valutar DST, poziția dominantă este ocupată de Leul moldovenesc – 44,4%, urmat de Euro – 32,2%, Dolarul SUA – 13,8%, Yenul japonez – 3,7%, Yuanul Renminbi chinezesc – 3,3% și Lira sterlină – 2,6%.

3) În ce privește structura pe tipuri de rată a dobânzii, datoria cu rata flotantă a dobânzii a constituit 18,9 la sută din portofoliul datoriei de stat la situația din 31 martie 2021, ceea ce reprezintă o micșorare cu 0,4 p.p. în comparație cu sfârșitul anului 2020. Totodată, la situația din 31 martie 2021, datoria de stat purtătoare de rată fixă a dobânzii a constituit 81,1 la sută din portofoliul datoriei de stat.

Structura datoriei de stat pe tipuri de rată a dobânzii, 31 mar. 2020–31 mar. 2021

Instrumentele datoriei de stat cu rata fixă a dobânzii, la situația din 31.03.2021 sunt:

a) împrumuturile de stat externe contractate de la instituțiile financiare internaționale (BEI, BDCE, CE, FIDA, AID, FMI), precum și de la creditorii bilaterali (Guvernul SUA, Guvernul Germaniei, UniCredit Austria¹², Guvernul României, Banca germană KfW, JICA, Guvernul Poloniei);

¹²Împrumuturile de stat externe contractate de la BDCE și UniCredit Austria, a căror rată a dobânzii constituie 0,00% sau nu sunt purtătoare de rată a dobânzii, în scopul raportării, sunt atribuite categoriei de instrumente a datoriei de stat cu rata fixă a dobânzii.

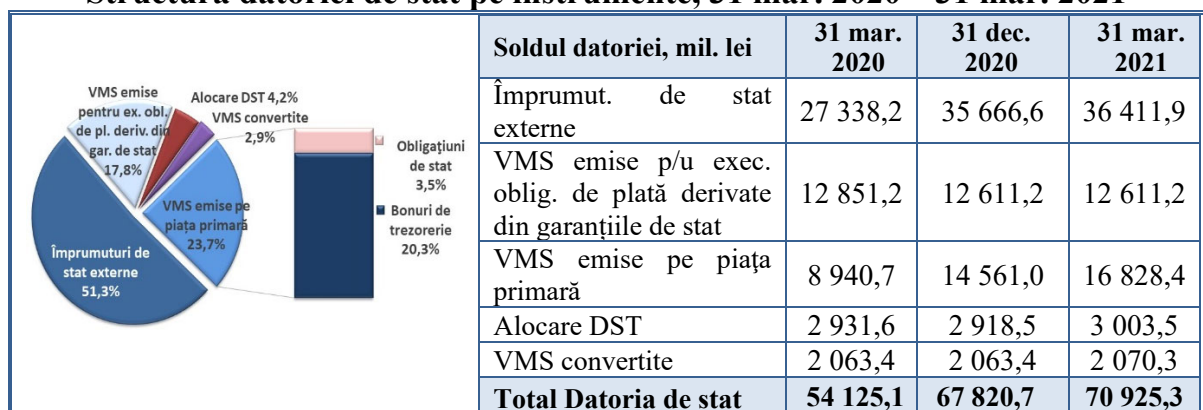
- b) VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat¹³;
- c) VMS emise pe termen scurt (bonurile de trezorerie);
- d) VMS convertite;
- e) VMS emise pe termen lung (obligațiunile de stat cu maturitatea de 1, 2, 3 și 5 ani).

Instrumentele cu rata flotantă a dobânzii sunt:

- a) împrumuturile de stat externe cu rata flotantă a dobânzii, contractate de la organizațiile financiare internaționale (BEI, BIRD, BERD, FMI) și de la creditorii bilaterali (Guvernul Japoniei, Guvernul Rusiei);
- b) alocarea DST de la FMI;
- c) VMS emise pe termen lung (obligațiunile de stat cu maturitatea de 2 ani);

4) În structura datoriei de stat, pe instrumente, la situația de la 31 martie 2021, ponderea majoritară o dețin împrumuturile de stat externe cu 51,3 la sută, micșorându-se față de sfârșitul anului 2020 cu 1,3 p.p. A doua poziție este ocupată de VMS emise pe piața primară cu ponderea de 23,7%, după care urmează VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat cu ponderea de 17,8%, alocarea DST cu 4,2% și VMS convertite (în portofoliul BNM) cu 2,9%.

Structura datoriei de stat pe instrumente, 31 mar. 2020 – 31 mar. 2021

Este de menționat micșorarea ponderii obligațiunilor de stat (cu maturitatea de 1, 2, 3 și 5 ani) în totalul datoriei de stat, cu 0,1 p.p. comparativ cu finele anului 2020 și cu 1,1 p.p. comparativ cu perioada similară a anului 2020.

Serviciul datoriei de stat¹⁴

Pe parcursul primului trimestru al anului 2021, pentru serviciul datoriei de stat, din bugetul de stat au fost utilizate mijloace în sumă de 270,1 mil. lei, care se compune din:

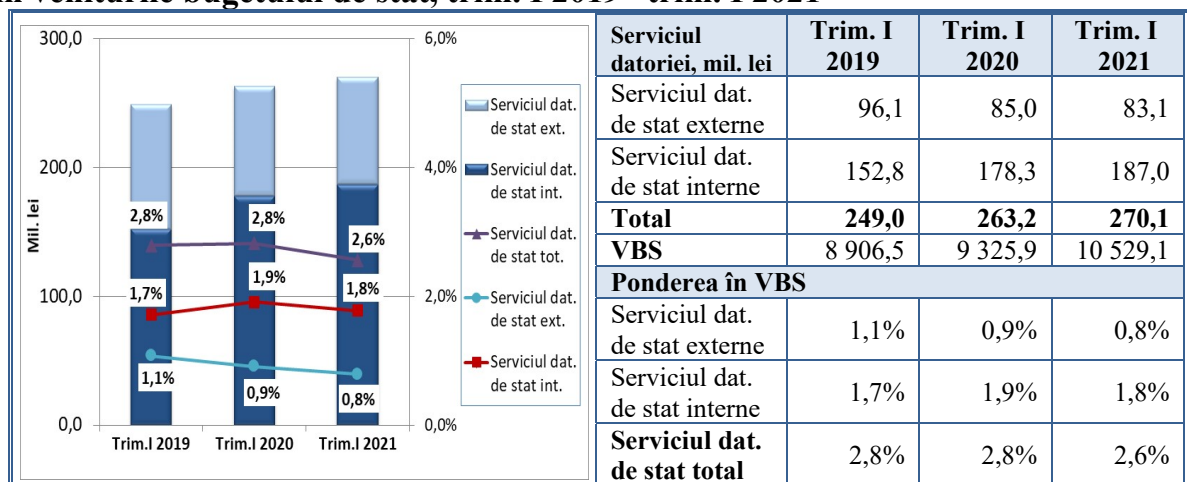
- a) Serviciul datoriei de stat externe în valoare de 83,1 mil. lei (30,8%);
- b) Serviciul datoriei de stat interne în valoare de 187,0 mil. lei (69,2%).

¹³ VMS emise conform Legii nr. 235 din 03.10.2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiunilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17.11.2014 și nr. 101 din 01.04.2015

¹⁴ Serviciul datoriei de stat reprezintă plățile de dobândă și comisioanele aferente datoriei

În primele trei luni ale anului 2021, suma destinată serviciului datoriei de stat s-a majorat comparativ cu perioada similară a anului precedent, cu 6,8 mil. lei sau cu 2,6 la sută datorită majorării cheltuielilor pentru serviciul datoriei de stat interne.

Evoluția serviciului datoriei de stat, în valori nominale (mil. lei) și ca pondere în veniturile bugetului de stat, trim. I 2019– trim. I 2021

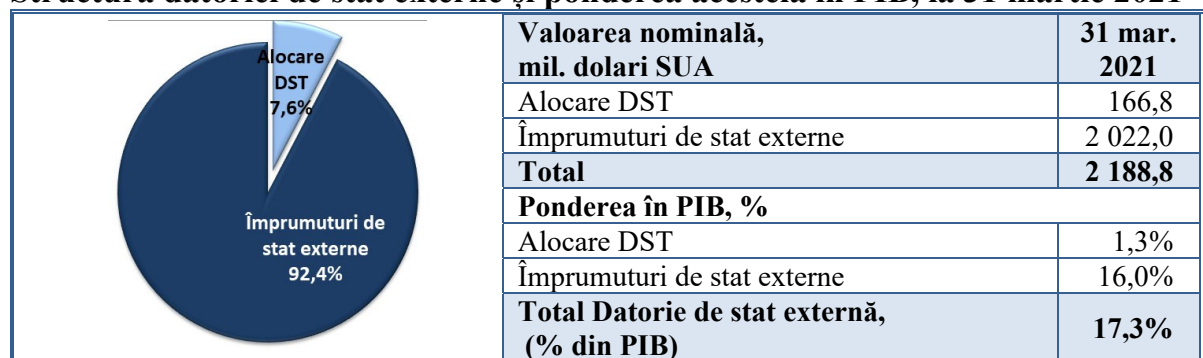
Datoria de stat externă

La situația din 31 martie 2021, soldul datoriei de stat externe a constituit 2 188,8 mil. dolari SUA (echivalentul a 39 415,4 mil. lei), fiind format în totalitate din datorie de stat externă directă.

De la începutul anului 2021, soldul datoriei de stat externe exprimat în dolari SUA a înregistrat o micșorare cu 52,7 mil. dolari SUA sau cu 2,4%. Această modificare este justificată prin finanțarea externă netă pozitivă în valoare de 11,3 mil. dolari SUA, și prin fluctuația negativă a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute în sumă de -63,9 mil. dolari SUA. Totodată, ca urmare a deprecierei monedei naționale față de dolarul SUA, soldul datoriei de stat externe exprimat în lei s-a majorat cu 1 736,8 mil. lei sau cu 4,6%.

Ca pondere în PIB, la 31 martie 2021, datoria de stat externă a înregistrat 17,3 la sută, micșorându-se comparativ cu situația din 31 decembrie 2020, cu 1,4 p.p.

Structura datoriei de stat externe și ponderea acesteia în PIB, la 31 martie 2021

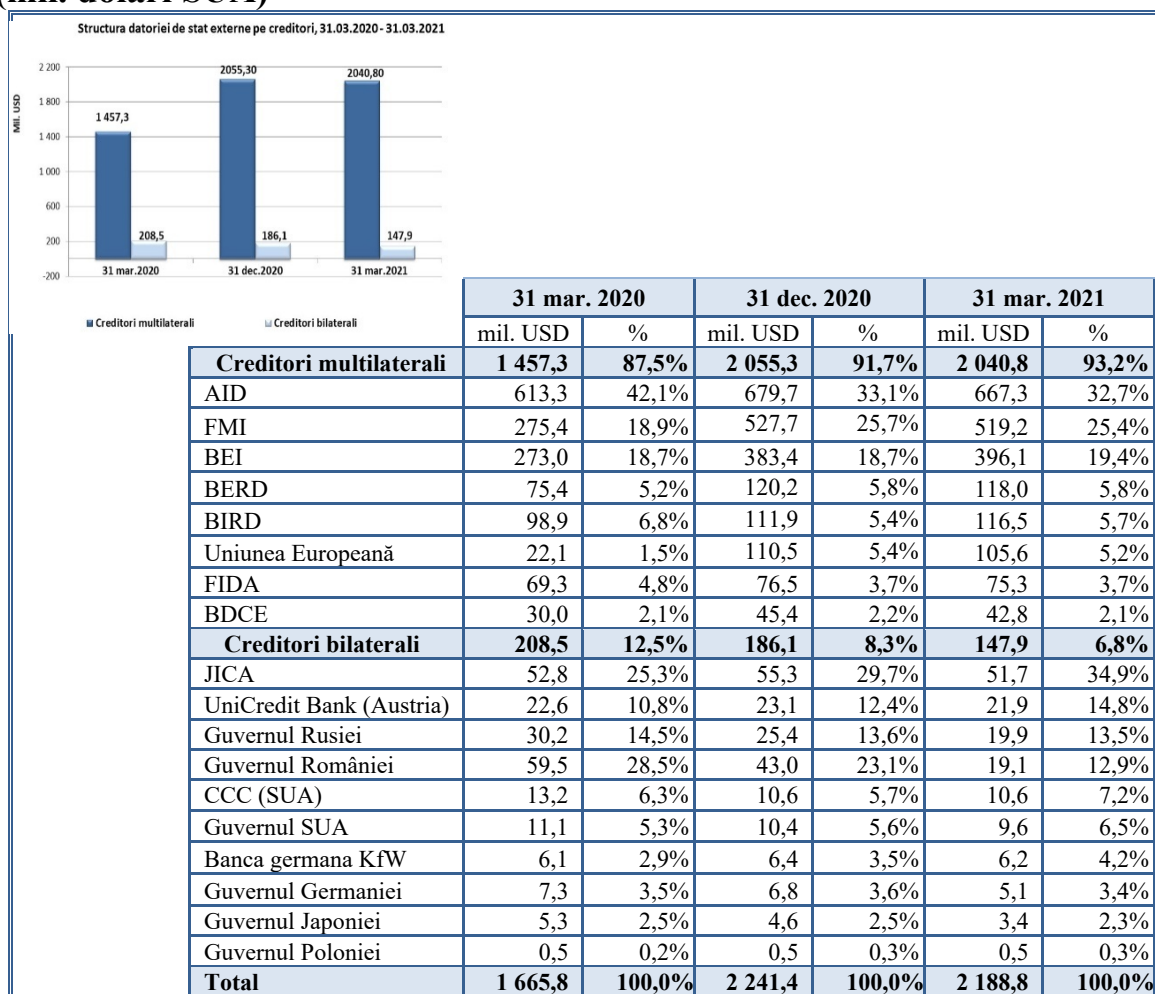

În structura datoriei de stat externe pe instrumente, la situația din 31 martie 2021, împrumuturile de stat externe au ocupat ponderea majoră de 92,4 la sută, ceea ce indică o situație similară comparativ cu cea de la sfârșitul anului 2020.

În structura datoriei de stat externe pe creditori, creditorii multilaterali continuă să fie principalii creditori ai Guvernului Republicii Moldova. Datoria de stat externă față de creditorii multilaterali, la situația din 31 martie 2021, a constituit 2 040,8 mil. dolari SUA (echivalentul a 36 751,3 mil. lei) sau 93,2% din soldul total al datoriei de stat externe, fiind cu 1,5 p.p mai mult decât la finele anului 2020. Cea mai mare pondere în soldul datoriei de stat externe față de creditorii multilaterali o deține AID cu 32,7%, urmată de FMI – cu 25,4%, BEI – cu 19,4%, BERD – cu 5,8% și alți creditori cu o pondere cumulativă de 16,7 la sută.

Datoria de stat externă față de creditorii bilaterali a constituit 147,9 mil. dolari SUA (echivalentul a 2 664,1 mil. lei) sau 6,8% din soldul total al datoriei de stat externe, fiind cu 1,5 p.p mai puțin decât la finele anului 2020. JICA îi revine ponderea majoră de circa 34,9% din datoria față de creditorii bilaterali, urmat de UniCredit Bank (Austria) cu o pondere de 14,8%, Guvernului Rusiei – 13,5%, Guvernului României – 12,9% și alți creditori cu o pondere cumulativă de 23,9 la sută.

Structura datoriei de stat externe pe creditori, 31 mar. 2020 - 31 mar. 2021 (mil. dolari SUA)

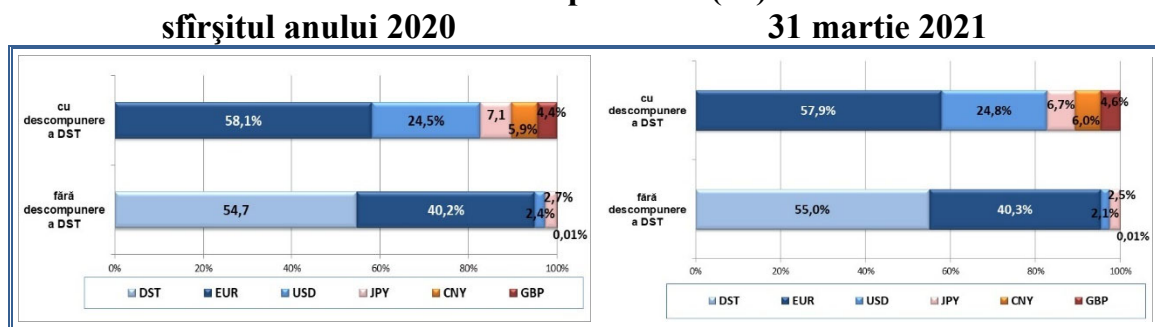

Ca evoluție, comparativ cu situația din 31.03.2020, se observă, atât în valoare nominală, cât și procentuală, tendința descendentă a datoriei de stat externe față de creditorii bilaterali, și respectiv, tendința ascendentă a datoriei de stat externe față de creditorii multilaterali.

În ce privește structura datoriei de stat externe pe valute, ponderea majoră aparține coșului valutar DST, reprezentat de împrumuturile de stat externe de la instituțiile financiare internaționale, cum sunt AID, FMI și FIDA, care ocupă 55,0% la sută din portofoliul datoriei de stat externe, cu 0,3 p.p. mai mult decât la sfârșitul anului 2020. A doua poziție este ocupată de împrumuturile acordate în euro cu 40,3% (cu 0,1p.p. mai puțin decât la finele anului 2020), urmată de împrumuturile acordate în yenul japonez cu 2,5% (cu 0,2 p.p. mai puțin decât la finele anului 2020), iar suma ponderilor celorlalte valute cum sunt dolarul SUA și lira sterlină, formează în total 2,2% din soldul datoriei de stat externe.

Odată cu descompunerea coșului valutar DST pe valute componente, 57,9 la sută din datoria de stat externă e deținută de euro, după care urmează dolarul SUA cu 24,8%, yenul japonez cu 6,7%, yuanul chinezesc cu 6,0% și lira sterlină cu 4,6%.

Structura datoriei de stat externe pe valute (%)

Deservirea datoriei de stat externe

La capitolul deservirii datoriei de stat externe, pe parcursul primelor 3 luni ale anului 2021, au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 55,3 mil. dolari SUA (echivalentul a 969,6 mil. lei). În raport cu perioada similară a anului precedent a fost înregistrată o majorare a deservirii datoriei de stat externe cu circa 1,2 mil. dolari SUA sau cu 2,2%. Această evoluție a fost cauzată preponderent de majorarea sumelor destinate rambursărilor de principal, inclusiv rambursarea împrumuturilor acordate de BERD (proiectul „Realizarea lucrărilor de construcție și reabilitare a drumurilor în Republica Moldova III și IV”), împrumutului acordat de Guvernul Federației Ruse, precum și începerea rambursării împrumutului acordat de UniCredit Bank pentru realizarea proiectului „Consolidarea serviciului salvatori și pompieri în localitățile rurale ale Republicii Moldova” și împrumutului acordat de AID în vederea realizării Proiectului „Reabilitarea drumurilor locale” și Proiectului „Politicele de dezvoltare și de recuperare economică”.

În ce privește creditorii în favoarea cărora se deservesc împrumuturile de stat externe, cea mai mare pondere în totalul deservirii datoriei de stat externe pentru care au fost utilizate mijloace financiare pe parcursul primului trimestru al anului 2021, a fost ocupată de următorii creditori:

- 1) Guvernul României – 41,6% (23,0 mil. dolari SUA);
- 2) AID – 18,9% (10,4 mil. dolari SUA);
- 3) BERD – 13,9% (7,7 mil. dolari SUA);
- 4) Guvernul Rusiei – 10,1% (5,6 mil. dolari SUA);
- 5) BEI – 5,9% (3,3 mil. dolari SUA);
- 6) Guvernul Germaniei – 2,9% (1,6 mil. dolari SUA) etc.

La situația din 31 martie 2021, mijloacele financiare utilizate pentru deservirea datoriei de stat externe au fost divizate în:

a) Rambursarea sumei principale, pentru care au fost utilizate mijloace în sumă de 50,5 mil. dolari SUA (echivalentul a 886,6 mil. lei), cu 1,3 mil. dolari SUA (echivalentul a 12,7 mil. lei) sau cu 2,5% mai mult decât în perioada similară a anului precedent.

b) Serviciul datoriei de stat externe, pentru care au fost utilizate mijloace în sumă de 4,8 mil. dolari SUA (echivalentul a 83,1 mil. lei), cu 0,06 mil. dolari SUA (echivalentul a 1,9 mil. lei) sau cu 1,2% mai puțin decât în perioada similară a anului precedent.

Surse de finanțare externă

La capitolul intrări de împrumuturi de stat externe, pe parcursul primelor 3 luni ale anului 2021, au avut loc intrări de împrumuturi de stat externe sub formă de mijloace financiare în sumă totală de 61,8 mil. dolari SUA (echivalentul a 1 082,5 mil. lei), ceea ce reprezintă o majorare cu 35,6 mil. dolari față de perioada similară a anului precedent.

În structura intrărilor de împrumuturi de stat externe sub formă de mijloace financiare pe tipuri de creditori, ponderea totală o dețin creditorii multilaterali, dintre care: BEI cu 33,1 mil. dolari SUA (53,5%), urmat de BERD cu 10,3 mil. dolari SUA (16,7%); BIRD cu 9,9 mil. dolari SUA (16,0%); AID cu 8,5 mil. dolari SUA (13,7%); JICA cu 0,04 mil. dolari SUA (0,1%).

Debursări privind împrumuturile de stat externe (mijloace financiare), pe creditori, Trim. I 2019 – Trim. I 2021

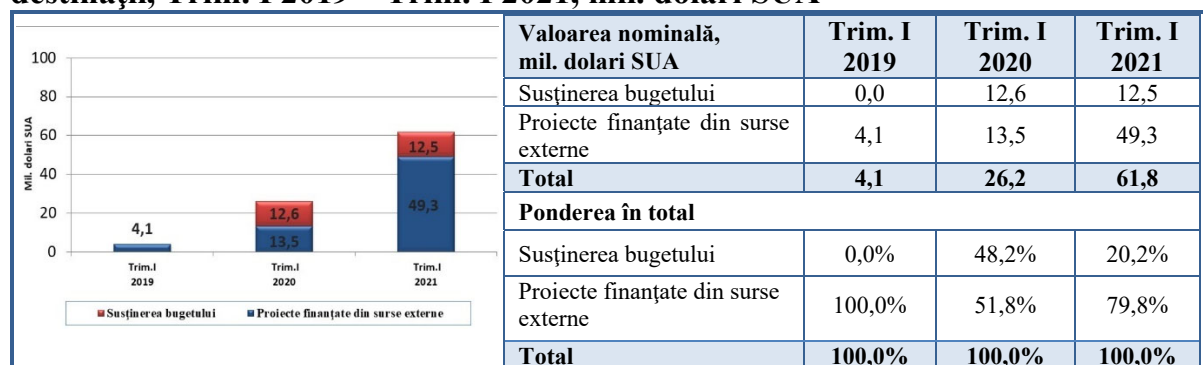
	Trim. I 2019		Trim. I 2020		Trim. I 2021	
	Mil. dolari SUA	%	Mil. dolari SUA	%	Mil. dolari SUA	%
BEI	-	-	-	-	33,1	53,5%
BERD	0,6	13,5%	4,3	16,5%	10,3	16,7%
BIRD	1,3	31,6%	1,6	6,0%	9,9	16,0%
AID	1,5	37,0%	7,0	26,9%	8,5	13,7%
JICA	-	-	-	-	0,04	0,1%
FMI	-	-	11,8	45,2%	-	-
FIDA	0,7	18,0%	1,4	5,3%	-	-
	4,1	100,0%	26,2	100,0%	61,8	100,0%

În ce privește structura pe destinații, volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe pe parcursul primelor 3 luni ale anului 2021, a fost destinat după cum urmează:

1) pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe – 49,3 mil. dolari SUA (echivalentul a 865,0 mil. lei) ceea ce reprezintă 79,8% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe;

2) pentru susținerea bugetului de stat – 12,5 mil. dolari SUA (echivalentul a 217,5 mil. lei), ceea ce reprezintă 20,2% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe.

Debursări privind împrumuturile de stat externe (mijloace financiare), pe destinații, Trim. I 2019 – Trim. I 2021, mil. dolari SUA

Datoria de stat internă

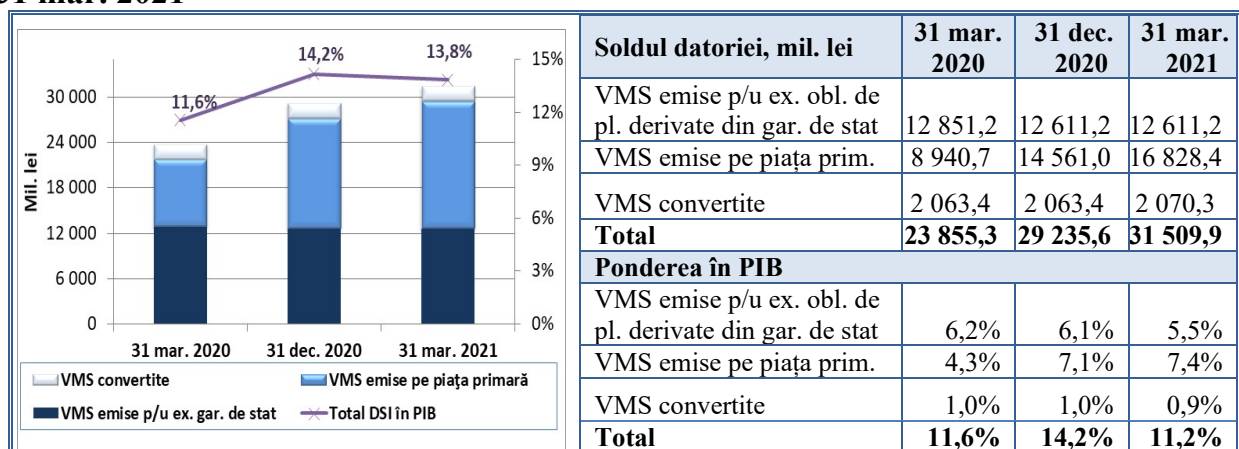
La situația din 31 martie 2021, soldul datoriei de stat interne a constituit 31 509,9 mil. lei la valoarea nominală, dintre care:

- VMS convertite 2 070,3 mil. lei (6,6%)
- VMS emise pe piața primară 16 828,4 mil. lei (53,4%)
- VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat 12 611,2 mil. lei (40,0 %)

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2020, datoria de stat internă s-a majorat cu 2 274,3 mil. lei la valoarea nominală sau cu 7,8 la sută. Modificarea datoriei de stat interne s-a produs preponderent din contul majorării emisiunii a VMS pe piața primară în sumă de 2 267,4 mil. lei la valoarea nominală.

Ca pondere în PIB, datoria de stat internă a înregistrat 13,8 la sută, micșorându-se comparativ cu situația de la finele anului 2020 cu 0,3 p.p.

Evoluția datoriei de stat interne și ponderea acesteia în PIB, 31 mar. 2020 - 31 mar. 2021

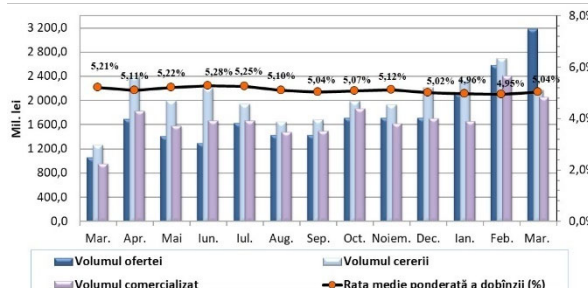

Structura datoriei de stat interne se caracterizează prin următoarele instrumente:

1) Valorile mobiliare de stat emise pe piața primară

Pe parcursul trimestrului I al anului 2021, Ministerul Finanțelor a oferit pe piața primară spre vânzare valori mobiliare de stat în sumă de 7 895,0 mil. lei. Cererea la VMS a constituit 7 257,8 mil. lei, fiind inferioară ofertei cu 637,2 mil. lei sau de 0,9 ori.

Totalul licitațiilor de comercializare a VMS pe piața primară, în perioada martie 2020 – martie 2021, (mil. lei)

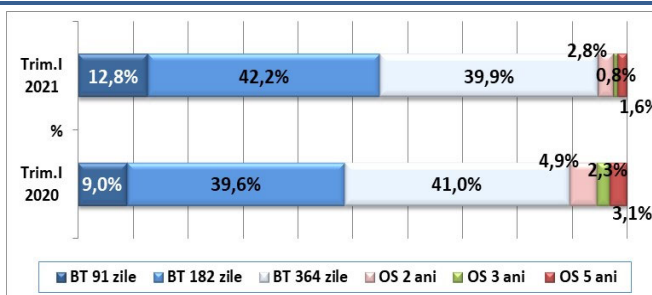

Ca rezultat, au fost comercializate VMS la valoarea nominală în sumă de 6 130,3 mil. lei, în creștere de circa 2 ori comparativ cu volumul VMS comercializat în perioada analogică a anului 2020. Totodată, au fost răscumpărate VMS ajunse la scadență în perioada de referință în sumă de 3 862,9 mil. lei.

Pe piața primară în această perioadă au fost emise 6 tipuri de VMS:

- Bonuri de trezorerie cu maturitatea de 91 de zile;
- Bonuri de trezorerie cu maturitatea de 182 de zile;
- Bonuri de trezorerie cu maturitatea de 364 de zile;
- Obligațiuni de stat cu maturitatea de 2 ani;
- Obligațiuni de stat cu maturitatea de 3 ani;
- Obligațiuni de stat cu maturitatea de 5 ani.

Structura VMS comercializate pe piața primară, Trim. I 2020 – Trim. I 2021, (%)

Pe parcursul trimestrului I al anului 2021 a continuat emisiunea *Obligațiunilor de stat cu dobânda fixă și flotantă pe termen de 2 ani*, volumul comercializat a căror a constituit 168,8 mil. lei (2,8% din volumul total comercializat), care comparativ cu perioada analogică a anului 2020 s-a majorat cu 14,8 mil. lei.

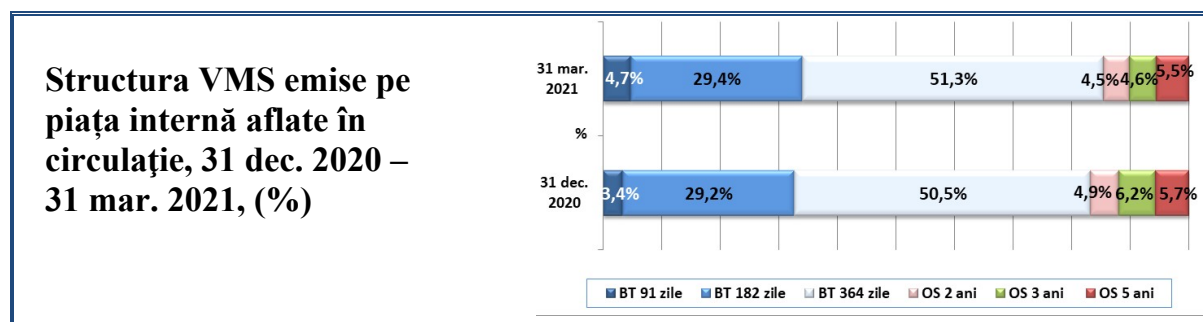
Totodată, Ministerul Finanțelor a continuat emisiunea pe piața primară a *Obligațiunilor de stat cu dobânda fixă pe termen de 3 ani*, volumul comercializat a căror a constituit 50,3 mil. lei (0,8%) sau cu 22,3 mil. lei mai puțin comparativ cu perioada analogică a anului 2020. Ministerul Finanțelor a continuat și emisiunea *Obligațiuni de stat cu dobânda fixă pe termen de 5 ani*, volumul

comercializat al căror a constituit 99,1 mil. lei (1,6%) sau cu 1,1 mil. lei mai mult comparativ cu perioada analogică a anului 2020.

Volumul VMS procurat de investitorii nebancari s-a micșorat comparativ cu perioada analogică a anului 2020 cu 177,8 mil. lei, înregistrând 377,3 mil. lei, iar ponderea acestora în volumul total comercializat a constituit 6,2%. Totuși băncile comerciale continuă să rămână principalii investitori în VMS, cu o pondere de 93,8% în totalul VMS procurate.

În perioada de gestiune, pe piața valorilor mobiliare de stat activau 9 dealeri primari. Din volumul total de VMS adjudecate, 91,6% (5 615,0 mil. lei) au fost procurate de către dealerii primari în nume și din cont propriu.

Printre cele mai active bănci – dealeri primari, care au procurat VMS pe piața primară de la începutul anului 2021, se numără: BC „Moldindconbank” S.A, B.C. „Victoriabank” S.A. și BC „Moldova-Agroindbank” S.A.

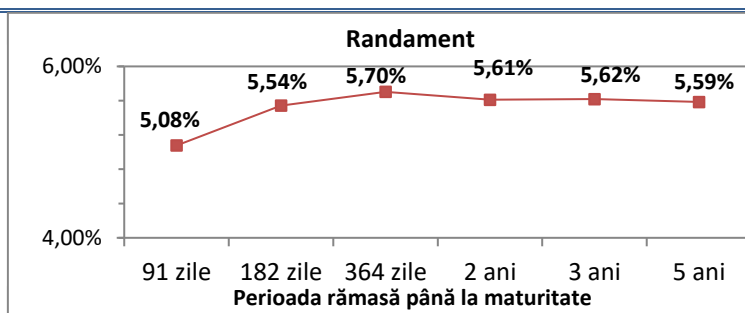
Volumul VMS emise pe piața primară aflate în circulație la situația din 31 martie 2021 a constituit 16 828,4 mil. lei. Ponderea majoră în VMS aflate în circulație o constituie bonurile de trezorerie cu scadența 364 zile (51,3%), urmată de bonurile de trezorerie cu scadența 182 zile (29,4%) și Obligațiuni de stat cu maturitatea de 5 ani (5,5%).

Comparativ cu anul 2020, Obligațiunile de stat cu maturitatea de 2, 3 și 5 ani în circulație s-au micșorat cu 0,4 p.p., 1,6 p.p. și cu 0,2 p.p. respectiv. Bonurile de trezorerie cu scadența de 91, 182 și 364 zile s-au majorat cu 1,3 p.p., cu 0,2 p.p. și respectiv cu 0,8 p.p.

Scadența medie ponderată anuală a VMS emise la situația din 31 martie 2021 s-a majorat cu 13 zile față de situația de la începutul anului și a constituit 314 zile.

Reieșind din volumul VMS emise pe piața primară și aflat în circulație la situația din 31.03.2021 și utilizând datele primare extrase din SI DMFAS și Bloomberg, a fost construită curba randamentelor pentru portofoliul de valori mobiliare de stat emise pe piața primară în baza cotațiilor afișate de dealerii primari. În momentul în care va spori nivelul de lichiditate al pieței secundare a VMS din Republica Moldova, curba va fi construită în baza randamentului/prețului de tranzacționare de facto, ceea ce va majora gradul de precizie al rezultatelor obținute.

Curba randamentelor pentru portofoliul de valori mobiliare de stat emise pe piața primară la situația din 31.03.2021

Este de notat că, curba randamentelor reprezintă o curbă cu traiectorie ascendentă, randamentele pe termen scurt fiind mai mici decât randamentele pe termen lung. Aceasta se explică inclusiv prin faptul că investitorii solicită o rată mai mare de rentabilitate pentru asumarea riscului de a investi mijloace bănești pe o perioadă mai lungă de timp.

2) Valorile mobiliare de stat convertite

În componența datoriei de stat interne, la începutul anului 2021 VMS convertite au constituit 2 063,4 mil. lei sau 7,1%.

Pe parcursul trimestrului I al anului 2021, *au fost reemise* VMS convertite în sumă totală de 830,2 mil. lei și răscumpărate VMS convertite în sumă de 823,3 mil. lei la valoarea nominală. Totodată, pe parcursul perioadei de gestiune reemisiunea VMS convertite a fost efectuată pe termen de 91 zile.

Rata medie ponderată a dobânzii pentru VMS convertite răscumpărate în trimestrul I al anului 2021 a constituit 6,26%, iar rata medie ponderată a dobânzii pentru VMS convertite reemise în această perioadă a constituit 3,35%.

La situația din 31 martie 2021, VMS convertite au constituit 2 070,3 mil. lei la valoarea nominală sau 6,6% din datoria de stat internă.

3) Valorile mobiliare de stat emise pentru unele scopuri stabilite de lege

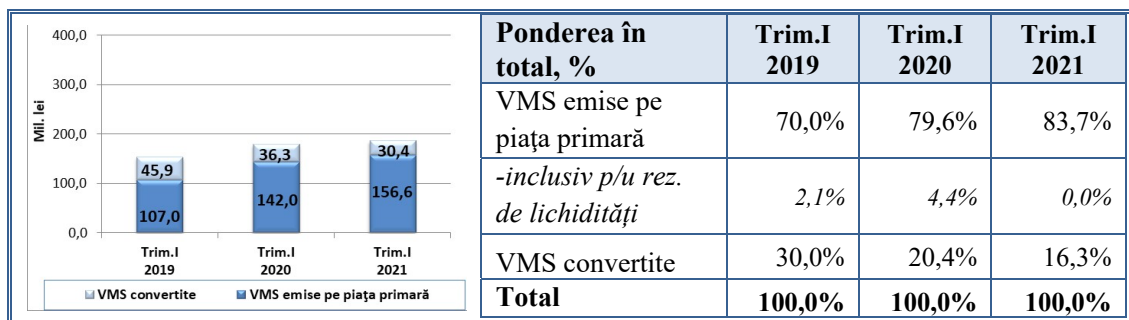
În componența datoriei de stat interne, la începutul anului 2021 VMS emise pentru unele scopuri stabilite de lege (VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat) au constituit 12 611,2 mil. lei sau 43,1% din soldul datoriei de stat interne.

Ținând cont că, în trimestrul I al anului 2021 nu au fost răscumpărate Obligațiuni de stat, soldul VMS emise pentru unele scopuri stabilite de lege a rămas la nivelul de la începutul anului și la situația din 31 martie 2020 a constituit 12 611,2 mil. lei sau 40,0% din soldul datoriei de stat interne.

Serviciul datoriei de stat interne.

Pentru *serviciul datoriei de stat interne* în trimestrul I al anului 2021 au fost utilizate mijloace bănești în sumă de 187,0 mil. lei. Comparativ cu perioada analogică a anului 2020, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne sunt mai mari cu cca. 8,7 mil. lei sau cu 4,9 la sută. Acest fapt se datorează în mare parte deservirii unui volum mai mare de VMS emise pe piața primară în 2020 și costurilor mai mari a VMS emise anterior la o rată a dobânzii mai mare.

Evoluția și structura cheltuielilor pentru serviciul datoriei de stat interne, Trim. I 2019- Trim. I 2021, (mil. lei)

Din suma totală pentru serviciul datoriei de stat interne au fost utilizate:

- 156,6 mil. lei pentru plata dobânzii și cupoanelor la VMS emise pe piața primară (83,7%);
- 30,4 mil. lei pentru plata dobânzii la VMS convertite (16,3%).

Pe parcursul trimestrului I al anului 2021, Ministerul Finanțelor permanent a monitorizat situația pe piața primară a VMS și a comercializat VMS doar la rate acceptabile ale dobânzii. Astfel, în perioada de gestiune ratele maxime ale dobânzii propuse de către investitori pentru VMS au variat de la 3,36% până la 6,10%, însă Ministerul Finanțelor nu a acceptat toate ofertele investitorilor, fapt ce a permis menținerea unui nivel optim al ratelor dobânzii la VMS.

Ca rezultat, rata nominală anuală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în trimestrul I al anului 2021 a constituit 4,98%, ce este cu 0,21 p.p. mai mică comparativ cu sfârșitul anului 2020, sau cu 0,47 p.p. mai mică comparativ cu perioada analogică a anului 2020.

Rata medie ponderată a dobânzii pentru VMS convertite răscumpărate în trimestrul I al anului 2021 a constituit 6,26 %, iar rata medie ponderată a dobânzii pentru VMS convertite în această perioadă a constituit 3,35%.

Garanțiile de stat

La situația din 31 martie 2021, soldul garanțiilor de stat a constituit 1 313,8 mil. lei, fiind formate în totalitate din garanții de stat interne acordate în cadrul Programului de stat "Prima casă".

În conformitate cu Legea nr.293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat "Prima casă" și Hotărârea Guvernului nr.202/2018 "Cu privire la aprobarea Regulamentului de implementare a Programului de stat "Prima casă" în anul 2021 continuă implementarea Programului de stat "Prima casă". Acest program este realizat prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM), delegată să emită garanții în numele și pe contul statului, în favoarea băncilor care acordă credite persoanelor fizice pentru procurarea unei locuințe, în limita plafoanelor aprobate anual de către Parlament pentru acest scop. Creditele bancare acordate în cadrul Programului sunt garantate de către stat în mărime de 50% din soldul creditului.

În Legea bugetului de stat pentru anul 2021 se prevede că soldul garanțiilor de stat interne nu va depăși 2 000,0 milioane de lei.

Pe parcursul trimestrului I al anului 2021 de către băncile comerciale: BC "Moldova-Agroindbank" S.A., BC "Moldindconbank" S.A., BC "Victoriabank"

S.A., BC "Mobiasbanca- OTP Group" S.A. și BC "Eximbank" S.A. în cadrul Programului au fost acordate noi credite garantate de către stat în sumă de 102,5 mil.lei. În aceeași perioadă de către beneficiari ai Programului au fost rambursate credite garantate în sumă de 22,5 mil.lei.

Creanțele interne

În trimestrul I al anului 2021 băncile comerciale în proces de lichidare, au transferat la bugetul de stat din valorificarea activelor sale mijloace bănești în sumă de 15,5 mil. lei, dintre care:

- "Banca de Economii" S.A.-6,0 mil.lei;
- B.C. „Banca Socială” S.A – 9,0 mil. lei.
- BC„Unibank” S.A.-0,5 mil.lei.

Astfel, la situația din 31 martie 2021, datoria băncilor în proces de lichidare respective față de Ministerul Finanțelor a constituit 11 902,4 mil. lei, dintre care:

- BC „Investprivatbank” S.A. – 353,6 mil.lei;
- „Banca de Economii” S.A. – 7 795,0 mil.lei;
- BC „Banca Socială” S.A – 1 927,0 mil. lei;
- BC „Unibank” S.A – 1 826,8 mil.lei.

La situația din 31 martie 2021, datoria debitorilor garantați față de Ministerul Finanțelor formată în urma executării garanțiilor de stat pentru împrumuturi interne constituie 2,6 mil lei, iar pentru împrumuturile externe constituie 465,8 mil. lei, fiind în totalitate cu termen expirat.

Riscurile asociate datoriei de stat la situația din 31 martie 2021

Principalele tipuri de riscuri asociate costului datoriei de stat a Republicii Moldova identificate drept ***riscuri de piață*** sunt:

- 1) Riscul valutar;
- 2) Riscul de refinanțare;
- 3) Riscul ratei de dobândă.

Pe lângă cele menționate mai sus, se atestă și ***riscul operațional***, care acționează indirect asupra datoriei de stat.

1) Riscul valutar

Este identificat prin indicatorii:

a) Ponderea datoriei de stat externe în totalul datoriei de stat

Riscul valutar este unul din principalele categorii de riscuri asociate portofoliului datoriei de stat, deoarece afectează atât costul datoriei de stat, cât și volumul acesteia. Astfel, la situația din 31 martie 2021, 55,6 la sută din portofoliul datoriei de stat îi revine datoriei de stat externe, care este supusă riscului valutar fiind în totalitate denominată în valută străină. Ponderea datoriei de stat externe s-a majorat cu 1,3 p.p. comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2020 și cu 0,3 p.p. față de perioada analogică a anului 2020.

Structura datoriei de stat pe componente, 31 mar. 2020– 31 mar. 2021 (%)

Pondere în total	31 mar. 2020	31 dec. 2020	31 mar. 2021	
Datoria de stat internă	44,1%	43,1%	44,4%	
Datoria de stat externă	55,9%	56,9%	55,6%	

b) Structura datoriei de stat pe valute

Structura datoriei de stat pe valute, cu descompunerea coșului valutar DST, evidențiază vulnerabilitatea portofoliului datoriei de stat față de Euro și dolarul SUA, ceea ce implică necesitatea monitorizării continue a cursului de schimb al acestor valute. Astfel, ponderea datoriei de stat denominată în Euro și dolari SUA formează împreună 46 la sută din portofoliul datoriei de stat. Deci, majorarea semnificativă a ratei de schimb a leului față de aceste valute străine ar expune portofoliul datoriei de stat riscului valutar, ceea ce ar crea o povară suplimentară pentru deservirea datoriei de stat externe.

Structura datoriei de stat pe valute, 31 mar. 2020 – 31 mar. 2021, (%)

Inclusiv DST				Cu descompunerea DST			
	31 mar. 2020	31 dec. 2020	31 mar. 2021		31 mar. 2020	31 dec. 2019	31 mar. 2020
Pondere în total				Pondere în total			
MDL	44,1%	43,1%	44,4%	MDL	44,1%	43,1%	44,4%
DST	31,1%	31,1%	30,6%	EUR	30,3%	33,1%	32,2%
EUR	20,7%	22,9%	22,4%	USD	15,4%	13,9%	13,8%
USD	2,2%	1,3%	1,2%	JPY	4,4%	4,0%	3,7%
JPY	2,0%	1,5%	1,4%	CNY	3,3%	3,4%	3,3%
GBP	0,01%	0,01%	0,01%	GBP	2,4%	2,5%	2,6%
	100,0%	100,0%	100,0%		100,0%	100,0%	100,0%

Analizând impactul evoluției cursului de schimb al monedei naționale asupra soldului datoriei de stat pe parcursul anului 2021, este de menționat că soldul datoriei de stat s-a majorat la situația din 31 martie 2021 față de situația de la sfârșitul anului 2020, în proporție de 1,0 la sută urmare a fluctuației ratelor de schimb a monedei naționale față de valutele străine în care este denominată datoria de stat externă. Luând în considerare ponderea fiecărei valute în totalul datoriei de stat odată cu descompunerea DST, cel mai mare impact asupra modificării soldului datoriei de stat l-a avut deprecierea leului față de Euro.

2) Riscul de refinanțare

Riscul de refinanțare este identificat prin indicatorii:

a) Profilul rambursării datoriei de stat interne și externe

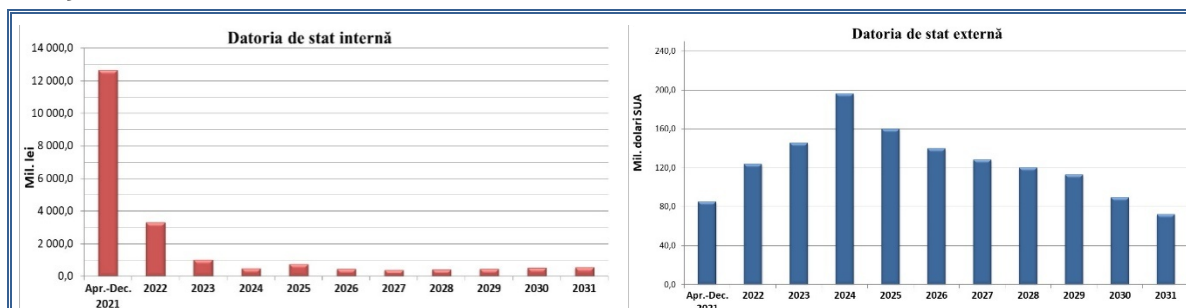
Notă: Profilul rambursării datoriei de stat interne nu include datoria Guvernului față de BNM (VMS convertite), cu excepția sumelor prevăzute spre rambursare incluse în Legea bugetului de stat pe anul respectiv, deoarece aceasta este reperfectată anual în baza unui Acord între Ministerul Finanțelor și BNM, astfel comportând un nivel redus al riscului de refinanțare.

Profilul de rambursare a datoriei de stat externe nu include instrumentul alocarea DST, întrucât acesta reprezintă o datorie purtătoare de dobândă sub forma activelor de rezervă alocate de către FMI membrilor săi, care nu prevede rambursarea sumei principale și nu va fi refinanțată.

Luând în considerare estimările pentru profilul de răscumpărare a datoriei de stat interne, în anii ce urmează, se evidențiază vârful de plată în perioada

aprilie-decembrie a anului 2021, ceea ce denotă faptul că datoria de stat internă este în continuare preponderent pe termen scurt. Totodată, menționăm că în luna octombrie 2021 urmează a fi rambursate VMS conform Legii nr. 235 din 03.10.2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiunilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015. Segmentul de datorie de stat internă pe termen scurtce urmează a fi refinanțat în fiecare an prin noi emisiuni de VMS, reprezintă un risc semnificativ pentru bugetul de stat, în contextul unor eventuale majorări ale ratelor de dobândă pe piața internă.

Proгноza rambursării datoriei de stat interne (mil. lei) și a datoriei de stat externe (mil. dolari SUA) care ajunge la scadență în decurs de 10 ani, conform situației din 31 martie 2021

În ce privește datoria de stat externă, se observă o distribuție relativ omogenă a plăților începînd cu anul 2025 și respectiv un risc de refinanțare redus. Totodată, în anul 2024 se evidențiază vârful de plată al plăților spre rambursare.

c) *Perioada medie de maturitate (ATM) și datoria scadentă într-un an*

Indicatorii riscului de refinanțare, 31 mar.2020-31 mar. 2021

	Datoria de stat internă			Datoria de stat externă			Total datoria de stat		
	31 mar. 2020	31 dec. 2020	31 mar. 2021	31 mar. 2020	31 dec. 2020	31 mar. 2021	31 mar. 2020	31 dec. 2020	31 mar. 2021
Perioada medie de maturitate (ATM), ani	7,8	6,0	5,7	9,0	8,5	8,7	8,5	7,3	7,3
Datoria scadentă în decurs de 1 an, %	36,4 %	51,4 %	55,2 %	7,6 %	6,1 %	5,6 %	20,3 %	25,7 %	27,6 %

Indicatorii sus-menționați vin în suportul concluziilor formulate în baza profilului de rambursare al datoriei de stat interne, și anume, la situația din 31 martie 2021, 55,2% din datoria de stat internă urmează să ajungă la scadență în decurs de un an, ceea ce presupune faptul că datoria nouă care va fi contractată în scopul finanțării deficitului bugetului de stat, va fi supusă implicit și riscului ratei de dobîndă. Este de remarcat faptul că, comparativ sfîrșitul anului 2020 datoria de stat internă scadentă în decurs de un an s-a majorat cu 3,8 p.p. Totodată, perioada medie de maturitate a rămas la același nivel comparativ cu sfîrșitul anului 2020, dar s-a diminuat 1,2 ani comparativ cu perioada analogică a anului precedent.

Datoria de stat externă, datorită instrumentelor pe termen lung, se încadrează în limite sigure, iar datoria de stat totală prezintă un risc de refinanțare moderat, astfel încât 27,6 la sută din aceasta urmează să ajungă la scadență în decurs de un an.

3) Riscul ratei de dobândă

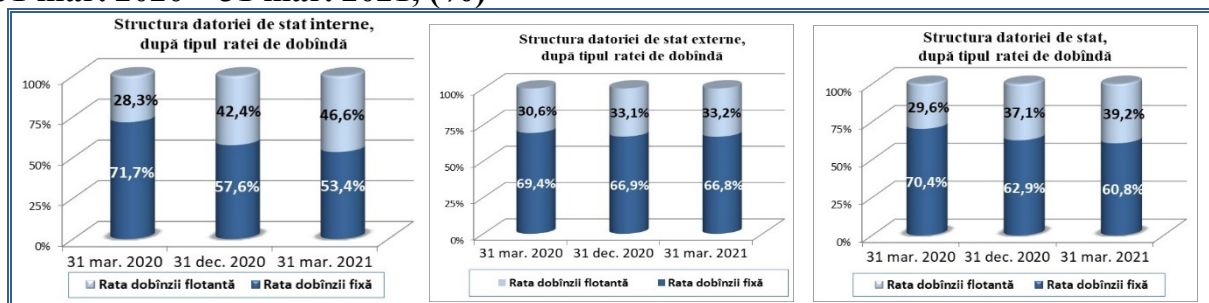
Este identificat prin indicatorii:

a) Structura datoriei de stat după tipul ratei de dobândă

Notă: În contextul analizei riscului ratei de dobândă, datoria de stat internă cu maturitatea de până la un an și purtătoare de rată a dobânzii fixă¹⁵ va fi atribuită la categoria datoriei cu rata dobânzii flotantă, întrucât din cauza maturității reduse aceasta va fi refinanțată în fiecare an la condiții noi de piață, fiind supusă riscului ratei de dobândă.

Spre deosebire de profilul rambursării datoriei de stat interne și externe, la calcularea indicatorilor riscului ratei de dobândă se include tot portofoliul datoriei de stat, inclusiv datoria Guvernului față de BNM (VMS convertite), cât și alocarea DST, acestea fiind supuse riscului ratei de dobândă.

Structura datoriei de stat interne și externe, după tipul ratei de dobândă, 31 mar. 2020 – 31 mar. 2021, (%)

La situația din 31 martie 2021, în contextul Notei expuse mai sus, se observă un trend ascendent al datoriei de stat interne cu rată flotantă a dobânzii, constituind 46,6% din totalul datoriei de stat interne, mai mult cu 4,2 p.p. față de situația de la sfârșitul anului 2020, ceea ce se explică iarăși prin majorarea ponderii bonurilor de trezorerie în circulație, care deși se emit la o rată fixă a dobânzii, acestea comportă o expunere majoră față de fluctuația ratelor de dobândă datorită maturității reduse la care se emit. Totodată, se atestă o diminuare a datoriei de stat interne cu rată flotantă a dobânzii cu 17,3 p.p. comparativ cu perioada analogică a anului precedent. Astfel, la 31 martie 2021, instrumentul cu rata dobânzii fixă și termen de circulație mai mare de un an sunt Obligațiunile de stat cu maturitatea de 2, 3 și 5 ani, VMS pentru executarea de către Ministerul Finanțelor a obligațiunilor de plată derivate din garanțiile de stat dar și VMS convertite în portofoliul BNM cu maturitatea de 2 ani.

Analizând structura datoriei de stat externe pe tipuri de rată a dobânzii, la fel se atestă o majorare a ponderii datoriei de stat externe cu rata dobânzii flotantă. Majorarea a fost condiționată în mare parte de rambursările efectuate pe parcursul trimestrului I al anului 2021 preponderent la rată fixă a dobânzii către creditori precum: Guvernul României, FMI, AID. Astfel, la 31 martie 2021, datoria de stat externă cu rata dobânzii flotantă a constituit 33,2 la sută din totalul datoriei de stat

¹⁵VMS 91 zile, 182 zile, 364 zile și VMS convertite

externe, cu 0,1 p.p. mai mult comparativ cu sfârșitul anului 2020 și cu 2,6 p.p. mai mult comparativ cu perioada analogică a anului precedent.

În ce privește datoria de stat, ponderea datoriei cu rata dobânzii flotantă constituie 39,2 la sută și reflectă o majorare cu 2,0 p.p. comparativ cu sfârșitul anului 2020 și cu 9,2 p.p. comparativ cu 31 martie 2020. Instrumentele cu maturitatea de până la un an prezintă un risc al ratei de dobândă, cât și un risc de refinanțare pronunțat.

b) Perioada medie de refixare (ATR) și datoria ce urmează a fi refixată într-un an

Indicatorul perioada medie de refixare este cu atât mai sigur cu cât deține o valoare mai mare, la fel ca și indicatorul riscului de refinanțare – perioada medie de maturitate.

Indicatorii riscului ratei de dobândă la situația din 31 mar. 2020 - 31 mar. 2021

	Datoria de stat internă			Datoria de stat externă			Total datoria de stat		
	31 mar. 2020	31 dec. 2020	31 mar. 2021	31 mar. 2020	31 dec. 2020	31 mar. 2021	31 mar. 2020	31 dec. 2020	31 mar. 2021
Perioada medie de refixare (ATR), ani	7,8	5,9	5,7	6,8	6,6	6,7	7,2	6,3	6,3
Datoria cu rata dobânzii ce urmează a fi refixată în decurs de 1 an, %	37,1 %	52,1 %	55,6 %	36,3 %	36,9 %	36,7 %	36,7 %	43,4 %	45,1 %

Datoria de stat internă este expusă în cea mai mare măsură riscului ratei de dobândă, întrucât la situația din 31 martie 2021 55,6 la sută din datoria de stat internă urmează să fie refixată la rate noi de dobândă în decurs de 1 an, înregistrând o majorare cu 3,5 p.p. comparativ cu valoarea înregistrată la sfârșitul anului 2020, fapt ce se explică prin majorarea ponderii bonurilor de trezorerie în totalul datoriei de stat interne, și a VMS convertite ce urmează a fi reemise în trimestrul I al anului 2022. Astfel, o majorare a ratelor de dobândă pe piața internă va afecta direct costurile aferente datoriei de stat interne. Ratele de dobândă aferente datoriei de stat externe sunt refixate, în mediu, în decurs de 6,7 ani, cu 0,1 ani mai mult comparativ cu sfârșitul anului 2020.

În ce privește datoria de stat în ansamblu, deși perioada de refixare a întreg portofoliului este de 6,32 ani, totuși 45,1 la sută din aceasta urmează a fi refixată la rate noi de dobândă în decurs de 1 an, astfel evidențiindu-se expunerea portofoliului datoriei de stat față de riscul ratei de dobândă.

c) Durata Macaulay¹⁶ pentru VMS emise pe piața primară aflate în circulație la situația din 31.03.2021

Durata Macaulay este o variabilă metrică a volatilității prețurilor. Aceasta ne arată cu cât se majorează sau se diminuează valoarea portofoliului dacă se modifică ratele dobânzii (sensibilitatea prețului VMS) și poate fi considerată o măsură a riscului ratei dobânzii. Ca regulă generală, pentru fiecare modificare de 1% a ratelor dobânzii (majorare sau diminuare), valoarea de piață a portofoliului

¹⁶Pentru calcularea indicatorilor durata Macaulay, durata modificată și convexitatea au fost utilizate datele primare extrase din SI DMFAS și Bloomberg (cotațiile afișate de dealerii primari).

se va schimba cu aproximativ 1% în direcția opusă, *pentru fiecare an de durată*. Durata portofoliului VMS emise pe piața primară a constituit 0,63 ani la situația din 31.03.2021. Astfel, la o eventuală majorare/diminuare cu 1% a ratei dobânzii, valoarea de piață a portofoliului se va diminua/majora cu aproximativ 0,63% ($1\% \times 0,63 \text{ ani}$)¹⁷.

d) Durata modificată pentru VMS emise pe piața primară aflate în circulație la situația din 31.03.2021

Durata modificată este considerată o continuare a duratei Macaulay, indicând o măsură mai precisă a sensibilității prețurilor. Astfel, la situația din 31.03.2021 durata modificată a portofoliului este de 0,59 ani, ceea ce indică că pentru fiecare modificare de 1% a randamentului (majorare sau diminuare), valoarea de piață a portofoliului se va schimba cu aproximativ 0,59% ($1\% \times 0,59 \text{ ani}$).

e) Convexitatea este o măsură a gradului de curbura a relației preț – randament. Cu cât această relație manifestă o curbura mai accentuată, cu atât convexitatea este mai mare.

Din punct de vedere matematic, convexitatea se calculează ca derivata de ordinul doi a funcției dependente, care arată relația dintre valoarea de piață a portofoliului și randament.

Astfel, rezultatul convexității portofoliului de 0,47 ne arată că odată cu creșterea/micșorarea randamentului cu 1%, valoarea de piață a portofoliului se va diminua/majora aproximativ cu 0,47% ($1\% \times 0,47$).

Combinând rezultatele duratei modificate și convexității, se obține o măsură cu o acuratețe mai ridicată a modificării valorii de piață a portofoliului în funcție de modificarea randamentului. Astfel, la creșterea randamentului cu un punct procentual valoarea de piață a portofoliului se micșorează cu 97,9 mil. lei sau cu 0,6%, fiind egală cu 16 453,7 mil. lei.

Riscul operațional

Riscul operațional se referă la aspecte precum sistemele informaționale și procedurile de ținere a evidenței datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat, procesare a datelor, raportare, păstrare, etc.

Pe parcursul primului trimestru al anului 2021 a fost elaborat Planul de gestionare a riscului operațional și de continuitate a activităților aferente managementului datoriei de stat pentru anul 2021. Documentul stabilește principalele măsuri de reacție la riscurile operaționale, urmărindu-se în același timp diminuarea probabilității de apariție ulterioară a acestora. Informația privind progresul înregistrat pe marginea implementării documentului respectiv urmează a fi prezentată în Raportul privind situația în domeniul datoriei sectorului public, garanțiilor de stat și recreditării de stat pentru anul 2021.

Un aspect important aferent riscului operațional ține și de sistemul informațional de management al datoriei și analiză financiară (DMFAS), precum și de înregistrarea și menținerea cu acuratețe a datelor. În acest sens, colaboratorii

¹⁷Valoare de piață reprezintă valoarea portofoliului reieșind din prețul de piață al VMS calculat în baza cotațiilor dealerilor primari și la situația din 31.03.2021 aceasta a constituit 16 551,6 mil. lei

DDP efectuează cu regularitate procedura de validare a sistemului informațional în conformitate cu Calendarul de validare existent și asigură înlăturarea erorilor depistate.

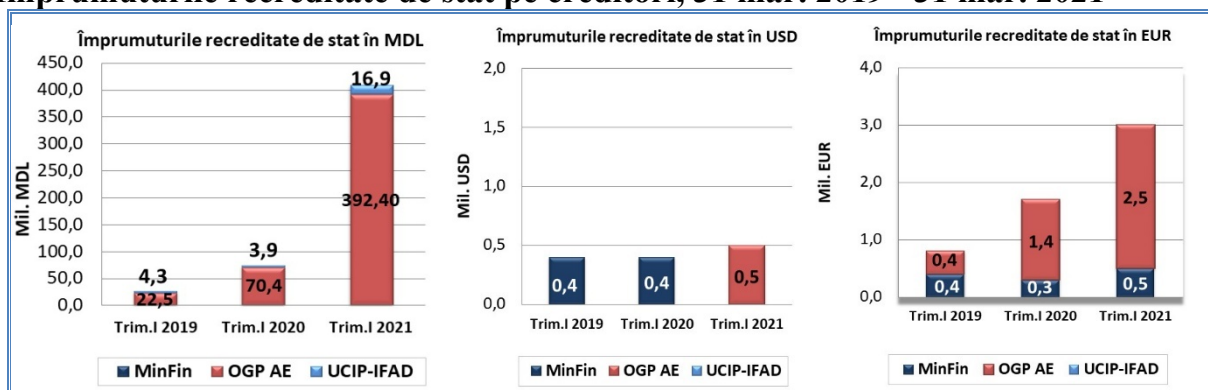
În contextul fortificării procesului de raportare a datelor privind datoria sectorului public și veridicității lor, se monitorizează și verifică în permanență, din mai multe surse, calitatea informației primite de la entitățile sectorului public, iar la necesitate expediază în adresa Inspecției Financiare propuneri privind aplicarea sancțiunilor, în conformitate cu prevederile Codului Contravențional, persoanelor responsabile din cadrul entităților sectorului public, dacă acestea nu au respectat termenul de prezentare către Ministerul Finanțelor a datelor privind datoria sectorului public sau au raportat date eronate/incomplete. Pe parcursul trimestrului I al anului 2021 nu s-a atestat necesitatea expedierii unor astfel de propuneri.

Recreditarea de stat

Recreditarea de stat se efectuează prin intermediul Ministerului Finanțelor (MinFin), Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă (OGP AE) și Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă (UCIP-IFAD).

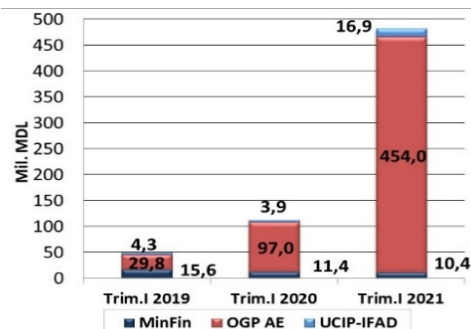
Pe parcursul trimestrului I al anului 2021 din contul liniilor de creditare și a mijloacelor circulante acumulate (din rambursarea sumelor principale, dobânzilor aferente de către băncile, organizațiile de creditare nebancare (OCN) și asociațiile de economii și împrumut (AEÎ) participante la recreditarea de stat) pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe au fost recreditate împrumuturi către agenți economici, autorități publice locale și băncile, organizațiile de creditare nebancare, asociațiile de economii și împrumut participante în sumă de 409,3 mil. lei, 0,5 mil. dolari SUA și 3,0 mil. euro (echivalent a cca 481,3 mil. lei), inclusiv: din resurse recreditate din mijloacele circulante acumulate – 277,6 mil. lei și 0,5 mil. dolari SUA și 1,0 mil. euro (echivalent a cca 306,4 mil. lei) sau 63,7% din suma totală recreditată.

Împrumuturile recreditate de stat pe creditori, 31 mar. 2019 - 31 mar. 2021

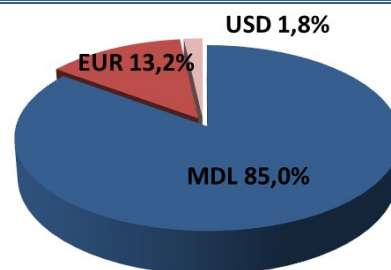
În perioada de analiză, se atestă un trend ascendent aferent valorii mijloacelor financiare îndreptate spre recreditare în scopul implementării proiectelor finanțate din surse externe în moneda națională, dolari SUA și Euro.

Împrumuturile recreditate de stat, recalculat în moneda națională la data tranzacției, pe parcursul trimestrului I al anului 2019, 2020 și 2021 (mil. lei)

În trimestrul I al anului 2021 se constată o creștere a mijloacelor financiare îndreptate spre recreditarea de stat în comparație cu perioada similară a anului 2019 și 2020, condiționată de o cerere mai mare de recreditare din partea beneficiarilor în vederea implementării proiectelor finanțate din contul împrumuturilor externe de stat.

Structura împrumuturilor recreditate de stat, pe valute, pe parcursul trimestrului I al anului 2021 (%)

În perioada de referință poziția dominantă în structura împrumuturilor recreditate de stat pe valute este ocupată de moneda națională cu 85,0%, urmată de euro cu 13,2% și dolarul SUA cu 1,8%.

Sumele recreditate pe parcursul trimestrului I al anului 2021 se prezintă după cum urmează:

1) prin intermediul Ministerului Finanțelor – 0,5 mil. euro (echivalent a cca 10,4 mil. lei, Proiectul „Împrumutul destinat reabilitării rețelelor de transport ale Î.S. „Moldelectrica””, finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare).

2) prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă – 392,4 mil. lei, 0,5 mil. dolari SUA și 2,5 mil. euro (echivalent a cca 454,0 mil. lei), dintre care:

➤ resurse recreditate direct din împrumuturile externe – 114,8 mil. lei și 1,57 mil. euro, inclusiv:

- Proiectul „Livada Moldovei” – 39,2 mil. lei și 1,38 mil. euro;
- Proiectul COVID-19 răspuns de urgență și suport ÎMMM – 75,6 mil. lei și 0,19 mil. euro.

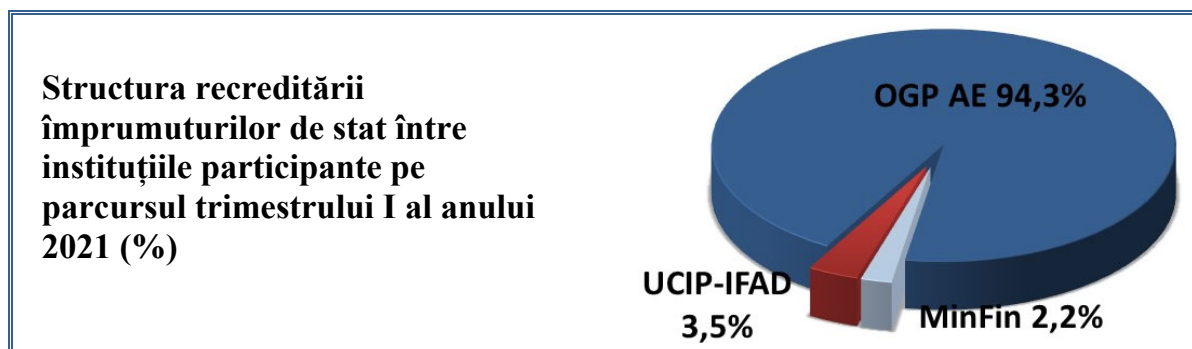
➤ resurse recreditate din mijloacele OGP AE circulante acumulate – 277,6 mil. lei, 0,5 mil. dolari SUA și 1,0 mil. euro, inclusiv:

- Proiectul de Finanțare Rurală și Dezvoltare a Întreprinderilor Mici (FIDA I) – 3,43 mil. lei;
- Proiectul de Revitalizare a Agriculturii (FIDA II, PRA) – 31,78 mil. lei și 0,4 mil. dolari SUA;

- Proiectul de Dezvoltare a Afacerilor Rurale (FIDA III, PDAR) – 25,74 mil. lei, 0,09 mil. dolari SUA și 0,02 mil. euro;
- Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Marketing (FIDA IV) – 68,01 mil. lei și 0,13 mil. euro;
- Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Dezvoltarea Businessului Agricol (FIDA V) – 0,75 mil. lei;
- Programul Rural de Reziliență Economică-Climatică Incluzivă (FIDA VI) – 49,51 mil. lei;
- Proiectul de Investiții și Servicii Rurale, faza I (RISP I) – 27,71 mil. lei;
- Proiectul de Investiții și Servicii Rurale, faza II (RISP II) – 36,06 mil. lei;
- Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) – 5,0 mil. lei;
- Proiectul „Filieri de Vin” – 9,45 mil. lei și 0,47 mil. euro;
- Proiectul de Ameliorare a Competitivității (PAC 1) – 12,05 mil. lei;
- Proiectul de Ameliorare a Competitivității, faza 2 (PAC 2) – 8,10 mil. lei și 0,35 mil. euro.

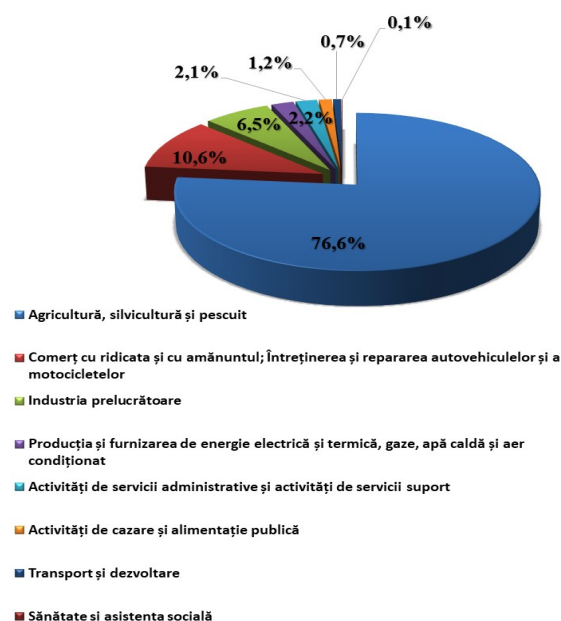
3) **prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor FIDA** (resurse recreditate direct din împrumuturile externe) – 16,9 mil. lei, din care:

- Programul Rural de Reziliență Economică - Climatică Incluzivă (FIDA VI) – 3,35 mil. lei;
- Proiectul de Reziliență Rurală (FIDA 7, PRR) – 13,58 mil. lei.

În perioada de referință, cota majoră de recreditare de stat îi revine Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă (94,3%), urmată de Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor FIDA cu 3,5% și Ministerul Finanțelor cu cota de 2,2%.

Structura recreditării împrumuturilor de stat sub aspectul ramurilor economiei naționale pe parcursul trimestrului I al anului 2021

Ramurile economiei naționale	mil. lei	ponderea (%)
Agricultură, silvicultură și pescuit	368,5	76,6
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; Întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	50,9	10,6
Industria prelucrătoare	31,5	6,5
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	10,4	2,2
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	10,0	2,1
Activități de cazare și alimentație publică	6,0	1,2
Transport și dezvoltare	3,6	0,7
Sănătate și asistență socială	0,4	0,1
Total	481,3	100,0

În structura mijloacelor financiare recreditate de stat, pe parcursul trimestrului I al anului 2021, sub aspectul activităților economice, ponderea majoră îi revine activității economice agricultură, silvicultură și pescuit cu 76,6%, urmată de activitatea economică comerț cu ridicata și amănuntul cu 10,6%, cota cea mai mică îi revine activității sănătate și asistență socială cu o pondere de 0,1%.

În perioada de analiză a fost rambursată de către agenții economici, autoritățile publice locale și băncile, organizațiile de creditare nebankare, asociațiile de economii și împrumut participante la recreditarea de stat suma principală, dobânda și alte plăți aferente în sumă de 103,6 mil. lei, 0,2 mil. dolari SUA și 3,0 mil. euro (echivalent a cca 169,0 mil. lei). Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor au fost rambursate – 0,13 mil. dolari SUA și 0,9 mil. euro.

2) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă au fost rambursate – 80,7 mil. lei, 0,01 mil. dolari SUA și 2,0 mil. euro, din care:

a) resurse recreditate direct din împrumuturi externe – 10,1 mil. lei și 1,5 mil. euro;

b) resurse recreditate din mijloacele circulante acumulate – 70,6 mil. lei, 0,01 mil. dolari SUA și 0,5 mil. euro.

3) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor FIDA au fost rambursate – 22,9 mil. lei, 0,04 mil. dolari SUA și 0,08 mil. euro.

La situația din 31 martie 2021, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați constituie: 1 836,6 mil. lei, 39,0 mil. dolari SUA, 150,8 mil. euro și 896,9 mil.

Yeni Japonezi (echivalent a 5 873,5 mil. lei), majorându-se față de sfârșitul anului 2020 cu 353,6 mil. lei ce constituie o creștere de cca 6,4%, iar comparativ cu perioada similară a anului 2020 s-a majorat cu 25,8%. Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor – 71,3 mil. lei, 35,4 mil. dolari SUA, 101,5 mil. euro și 896,9 mil. Yeni Japonezi (echivalent a 3 000,3 mil. lei sau 51,1% din suma totală a datoriilor);

2) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă și Unității Consolidate pentru Implementarea Programelor FIDA – 1 765,3 mil. lei, 3,6 mil. dolari SUA și 49,3 mil. euro (echivalent a 2 873,2 mil. lei sau 48,9% din suma totală a datoriilor).

Datoria cu termen expirat, la situația din 31 martie 2021, se atestă atât la împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor, cât și prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă și se cifrează la 72,7 mil. lei, 10,3 mil. dolari SUA și 1,6 mil. euro (echivalent a 292,1 mil. lei) sau 5,0% din suma datoriilor totale, majorându-se față de sfârșitul anului 2020 cu 28,6 mil. lei ce constituie o creștere de cca 10,9%, iar comparativ cu perioada similară a anului 2020 s-a majorat cu 5,3%. Astfel:

1) pe împrumuturile recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor – 71,3 mil. lei, 10,3 mil. dolari SUA și 1,2 mil. euro (echivalent a 282,5 mil. lei) sau 96,7% din totalul datoriei expirate. Beneficiarii recreditați care nu au executat graficele de rambursare a datoriilor sunt:

- Programul de dezvoltare a serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă, finanțat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Consiliul raional Soroca);

- Proiectul Alimentare cu Apă și Canalizare, finanțat de către Banca Mondială (S.A. „Regia Apă - Canal Soroca”);

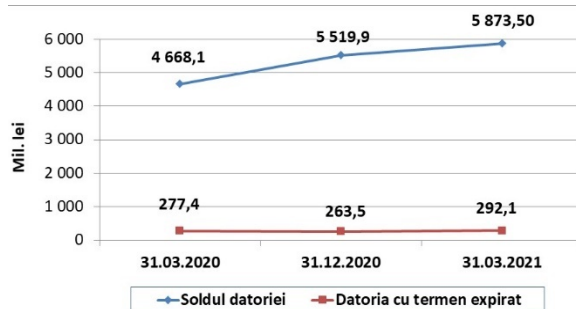
- Proiectul construcția locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile, faza II (Consiliul raional Rezina și Consiliul raional Cantemir);

- Proiectul de achiziție a locomotivelor și restructurarea infrastructurii feroviare (Î.S. „Calea Ferată din Moldova”);

- Întreprinderile în proces de insolabilitate și întreprinderile potențial falite.

2) pe împrumuturile recreditate și/sau monitorizate prin intermediul Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă – 1,44 mil. lei și 0,4 mil. euro (echivalentul a 9,6 mil. lei) sau 3,3 % din totalul datoriei expirate. Datoria dată a fost înregistrată la B.C. „Investprivatbank” S.A. în legătură cu insolabilitatea acesteia și la întreprinderile vitivinicole recreditate în cadrul Proiectului „Filieră du Vin” („Magnolia-94” S.R.L., „Naturvins” S.R.L., F.P.C „Vindicum” S.R.L., „Univers-Vin” S.R.L., S.R.L. „Voitis Distillery”, S.R.L. „Basarabia L-Win Invest”).

**Evoluția datoriilor beneficiarilor
recreditați, 31.03.2020 -
31.03.2021 (mil. lei)**

Graficul prezentat atestă că evoluția soldului datoriilor, precum și soldului datoriilor cu termen expirat au o evoluție ascendentă, condiționată de cererea de acordare a împrumuturilor din partea beneficiarilor recreditați, nerespectării de unii beneficiari recreditați a graficelor de rambursare a împrumuturilor, precum și fluctuațiile cursului valutar.

Ministerul Finanțelor își onorează sarcina de încasare a datoriilor expirate prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat prin aplicarea măsurilor de executare silită, în conformitate cu legislația în vigoare, față de beneficiarii recreditării care dețin arierate pe împrumuturile recreditate. Astfel, pe parcursul trimestrului I al anului 2021, la bugetul de stat în acest sens au fost încasate 0,1 mil. lei, ceea ce constituie 0,06% din suma totală rambursată în perioada de referință.

Analizând structura datoriilor prin prisma beneficiarilor recreditați, se constată că în perioada de referință sunt active operațiunile de recreditare față de 84 de beneficiari recreditați:

1) 42 agenți economici cu soldul datoriilor de 2 338,3 mil. lei sau 39,8% din suma totală a datoriilor, dintre care 287,6 mil. lei sunt datorii cu termen expirat (98,5% din suma totală a datoriilor expirate), dintre care:

a) 22 întreprinderi care au datorii în sumă de 2 011,3 mil. lei activează în regim ordinar. Suma datoriilor cu termen expirat constituie 31,4 mil. lei (10,7% din suma totală a datoriilor expirate);

b) 13 întreprinderi care au datorii în sumă de 242,7 mil. lei se află în proces de insolabilitate conform Legii insolabilității. Suma datoriilor cu termen expirat constituie 171,9 mil. lei (58,8% din suma totală a datoriilor expirate);

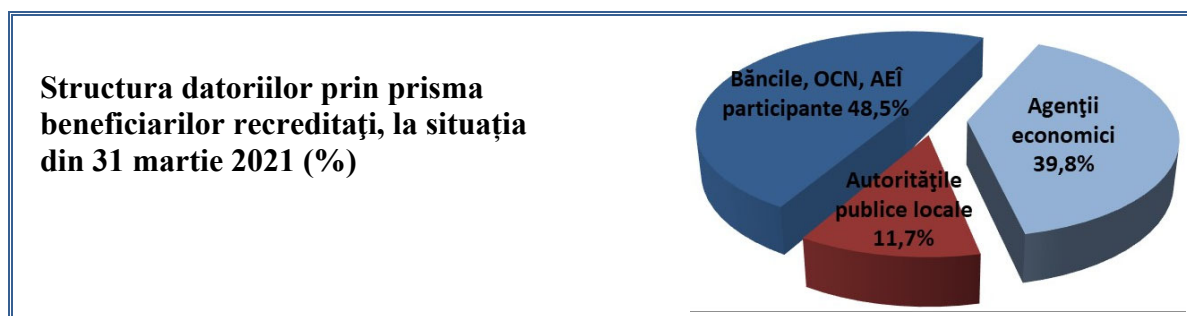
c) 5 întreprinderi care au datorii în sumă de 74,4 mil. lei sunt potențial faliti. Suma datoriilor cu termen expirat constituie 74,4 mil. lei (25,5% din suma totală a datoriilor expirate);

d) 2 întreprinderi au datorii în sumă de 9,9 mil. lei și lipsesc din Registrul de Stat al persoanelor juridice. Suma datoriilor cu termen expirat constituie 9,9 mil. lei (3,4% din suma totală a datoriilor expirate). De la agenții economici nominalizați nu este posibilitatea reală de rambursare a datoriilor cu termen expirat.

2) 27 autorități ale administrației publice locale dețin datorii în sumă de 685,3 mil. lei (11,7% din suma totală a datoriilor). Suma datoriilor cu termen expirat constituie 3,1 mil. lei (1,1% din suma totală a datoriilor expirate);

3) 15 bănci, organizații de creditare nebankare și asociații de economii și împrumut participante la recreditarea de stat înregistrează datorii în sumă de

2 849,9 mil. lei (48,5% din suma totală a datoriilor), dintre care 1,44 mil. lei sunt cu termen expirat (0,5% din suma totală a datoriilor expirate).

Reieșind din diagrama prezentată, se atestă că datoriile băncilor, organizațiilor de creditare nebancare și asociațiilor de economii și împrumut participante la recreditarea de stat constituie ponderea majoră de 48,5% din toate datoriile, urmate de agenții economici cu cota de 39,8% și autoritățile publice locale cu o parte de 11,7%.

Soldul datoriilor la împrumuturile recreditate de stat pe debitori, la 31 mar. 2021

Nr. d/o	Beneficiarii recreditați	Numărul beneficiarilor	Soldul datoriei		Soldul datoriei cu termenul de achitare expirat	
			mil. lei	%	mil. lei	%
1.	Întreprinderile de stat	6	1894,8	32,3	110,64	37,9
2.	Întreprinderile municipale	8	251,6	4,3	0,2	0,1
3.	Autoritățile publice locale	27	685,3	11,7	3,1	1,1
4.	Întreprinderile din sectorul privat	28	191,9	3,2	176,7	60,4
5.	Băncile, OCN, AEI participante	15	2849,9	48,5	1,44	0,5
	Total	84	5873,5	100,0	292,1	100,0

Reieșind din datele prezentate se constată, că partea cea mai mare a datoriilor (48,5%) se înregistrează la băncile, organizațiile de creditare nebancare și asociațiile de economii și împrumut participante la recreditarea de stat, urmate de întreprinderile de stat cu o cotă de 32,3%, la polul opus fiind întreprinderile din sectorul privat cu o cotă de 3,2%. În partea ce ține de arierate, întreprinderile din sectorul privat înregistrează partea majoră a acestora (60,4%), urmate de întreprinderile de stat, autoritățile publice locale, întreprinderile municipale și băncile, organizațiile de creditare nebancare, asociațiile de economii și împrumut participante cu o cotă de 0,1%.

Analizând datoriile beneficiarilor recreditați sub aspectul activităților economice s-au înregistrat datorii la împrumuturile recreditate după cum urmează:

1) agricultură, silvicultură și pescuit – 2 233,7 mil. lei sau 38,0% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

2) producția și furnizarea de energie termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 1 596,2 mil. lei sau 27,2 % din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

3) industria prelucrătoare – 520,0 mil. lei sau 8,9% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

4) distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare – 390,6 mil. leisau 6,7% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

5) transport și dezvoltare – 390,1 mil. lei sau 6,6% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

6) construcții – 333,2 mil. lei sau 5,7% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

7)sănătate și asistență socială – 168,2 mil. leisau 2,9% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

8) comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor – 121,6 mil. leisau 2,1% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

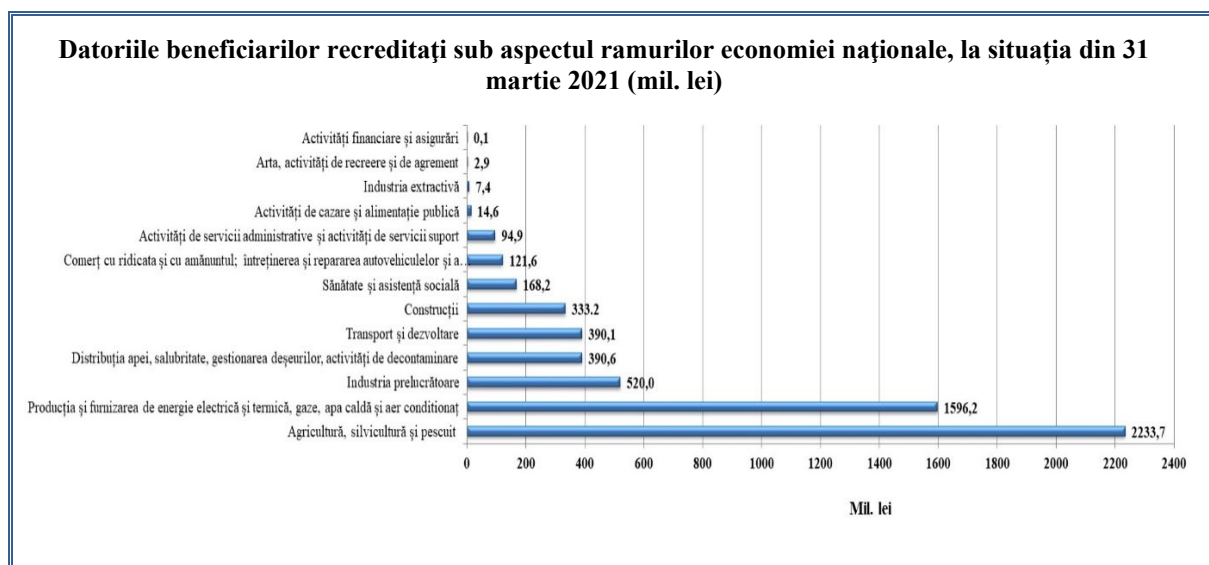
9)activități de servicii administrative și activități de servicii suport – 94,9 mil. lei sau 1,6% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

10) activități de cazare și alimentație publică – 14,6 mil. leisau 0,2% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

11)industria extractivă – 7,4 mil. leisau 0,1% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;

12)arta, activități de recreere și de agrement – 2,9 mil. lei sau 0,05% din suma totală a datoriilor împrumuturilor recreditate;;

13) activități financiare și asigurări – 0,1 mil. lei.

Conform graficului prezentat ponderea majoră din structura datoriilor beneficiarilor recreditați revine activității economice agricultură, silvicultură și pescuit cu 38,0%, urmată de producția și furnizarea de energie termică, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 27,2%, în timp ce activității financiare și asigurării îi revin partea cea mai mică de 0,002%.

Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova
Direcția datorii publice

Adresa poștală: MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-93, fax 022-26-28-93